VIŠJA STROKOVNA ŠOLA ACADEMIA

MARIBOR

MEDNARODNO SODELOVANJE ORGANIZACIJE KARITAS

Kandidatka: Marija Vodenik

Vrsta študija: študentka izrednega študija

Študijski program: Ekonomist

Mentor predavatelj: mag. Dejan Petkovič

Mentor v podjetju: Renata Krajnc Čavničar, dipl. ekon.

Lektor: Valerija Šuligoj, prof. slov. in angl.

Maribor, 2019

KARITAS – v službi človekovega dostojanstva

»Za Boga ni nihče številka,

temveč najdražje bitje pod soncem.«

(Marija Krebelj)

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Marija Vodenik, sem avtorica diplomskega dela z naslovom Mednarodno sodelovanje organizacije Karitas, ki sem ga napisala pod mentorstvom mag. Dejana Petkoviča.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega dela,
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev, ki jih uporabljam v predloženi nalogi, navedena oz. citirana skladno s pravili Višje strokovne šole Academia Maribor,
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del oz. misli, kot moje lastne kaznivo po Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah (Ur. l. RS 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/2013 in 56/2015); (v nadaljevanju ZASP), prekršek pa podleže tudi ukrepom Višje strokovne šole Academia Maribor skladno z njenimi pravili,
- skladno z 32.a členom ZASP dovoljujem Višji strokovni šoli Academia Maribor objavo diplomskega dela na spletnem portalu šole.

Maribor, februar 2019 Podpis študenta: Marija Vodenik

ZAHVALA

Med pripravo diplomskega dela mi je pri pridobivanju informacij z nasveti in spodbudami pomagalo več oseb. Ob tej priložnosti bi se želela zahvaliti mentorjema ge. Renati Krajnc Čavničar in g. Dejanu Petkoviču za nasvete in pomoč pri pripravi diplomskega dela ter pridobivanju informacij. Zahvalila bi se tudi ge. Martini Krajnc za pomoč pri sodelovanju s Caritas Graz in pri prevodih. Zahvala gre tudi Nadškofijski karitas Maribor, ki mi je omogočila dostop do potrebnih podatkov.

Brez Vaše pomoči diplomsko delo ne bi bilo takšno, kot sem si ga zamislila.

Hvala za vse.

POVZETEK

V diplomskem delu je predstavljeno delovanje organizacije Karitas v Sloveniji s finančnega področja. Predstavili smo delovanje Slovenske karitas (SK) in Nadškofijske karitas Maribor (NŠKM) ter na kratko, zaradi skupnega projekta, še Caritas Graz-Seckau.
Karitas je humanitarna organizacija, ki za svoje delovanje potrebuje sredstva drugih, če želi opravljati poslanstvo, za katero je bila ustanovljena. Po razvrščanju pravnih oseb je pravna oseba zasebnega prava, ki vodi svoje poslovanje v skladu s SRS in z Zakonom o računovodstvu. Od drugih se razlikuje po virih financiranja, ki jih potrebuje za izvajanje dejavnosti. Viri so predvsem državna sredstva in donacije, saj je njeno delovanje nepridobitno.

V Sloveniji se je kot prva ustanovila SK, ki je prevzela vodstvo nad kasneje ustanovljenimi škofijskimi karitas. Namen ustanovitve vseh karitas organizacij je tako prevzemanje skrbi za ljudi, ki so socialno šibki. Delo izvajajo preko programov, ki so v večini financirani z državnimi sredstvi. SK nastopa med vsemi karitas enotami kot zbiralec in razdeljevalec pridobljenih/zbranih sredstev med organizacije v mreži karitas. Z uporabnikom neposredno ne sodeluje, z njimi sodelujejo škofijske – nadškofijske karitas.

Delovanje organizacije karitas pa ni osredotočeno samo na pomoč ljudem v stiski v Sloveniji, temveč tudi drugod po svetu. SK je članica mednarodne in evropske karitas, ki s svojim delom povezuje Slovenijo z mednarodnimi organizacijami na dobrodelnem področju. V ta namen smo v diplomskem delu v poglavju mednarodne pomoči opredelili dva projekta, ki ju organizaciji izvajata in zanju pridobivata sredstva; SK v večjem delu od ministrstva, NŠKM pa z donacijami dobrosrčnih ljudi, saj ministrstvo za neposredno izvajanje pomoči sredstev ne namenja, temveč le posredno sodeluje, saj krije stroške, nastale z namenom izvajanja projekta.

Ker pa so sredstva za izvajanje pomoči karitas organizacij zelo omejena, se morajo le-te za razširitev svojih storitev prijavljati na vse razpise (lokalne, EU), kjer imajo možnost sodelovanja. Eden takšnih je projekt Interreg SI-AT – mednarodno sodelovanje s sosednjo državo. V tem projektu sodelujeta SK in NŠKM s karitas enotami sosednje Avstrije (Karitas Graz in Celovec), kjer skupaj razvijajo projekt INVOLVED. Ta projekt je različno poimenovan: v Sloveniji je pod naslovom »Socialno vključevanje preko prostovoljstva in novih oblik zaposlovanja za osebe, ki jih ogrožata nezaposlenost in socialna izključenost«, v Avstriji pa »Danube Region Integration Platform for Economic Integration of Migrants«. S

tem projektom želijo pomagati migrantom in ljudem, do katerih družba goji predsodke. Ta skupni projekt obeh držav je še v začetni fazi, saj se je sodelovanje začelo v drugi polovici leta 2018. Doba projekta je 3 leta. V četrtem poglavju naloge smo tako opredelili stroškovni vidik tega izvajanega projekta in pomembnost računovodske dokumentacije ob upoštevanju predpisov nacionalne in evropske zakonodaje. Interreg projekti so namreč v 85 % financirani z evropskimi sredstvi.

Danes ni organizacije, ki za opravljanje svoje osnovne ali razširitvene dejavnosti, ne bi imela stikov s tujino. Mednarodno sodelovanje organizacijam prinaša blaginjo, saj ponuja možnost izmenjave znanj in izkušenj ter večanja dohodka. Čeprav organizacije Karitas ne delujejo z namenom ustvarjanja dobička, jim mednarodno sodelovanje omogoča boljše opravljanje storitev, saj lahko uporabijo znanja in izkušnje drugih, hkrati pa gradijo na svojem dobrem imenu ne samo doma, temveč tudi v tujini, ker je njihovo delo odvisno od vira dohodka dobrih ljudi, ki si na podlagi njihovega dela ustvarijo svoje mnenje.

Ključne besede: humanitarna organizacija, Karitas – Slovenska karitas, Nadškofijska karitas Maribor, Caritas Graz-Seckau, financiranje organizacij, finančni vidik programov pomoči, mednarodni projekti, Interreg, mednarodno sodelovanje, globalizacija

ZUSAMMENFASSUNG

INTERNATIONAL COOPERATION ORGANIZATIONS THE CARITAS

In der Diplomarbeit ist die Tätigkeit der Organisation Caritas in Slowenien auf dem Finanzgebiet dargestellt. Wir haben die Tätigkeit von Slovenska kartias (SK) und Nadškofijska karitas Maribor (NŠKM) dargestellt und, wegen gemeinsames Projekts, kurz noch Caritas Graz Seckau.

Karitas ist humanitäre Organisation, welche für ihre Tätigkeit Mittel von Anderen braucht, wenn sie ihre Bestimmung, für welche sie gegründet wurde, erfüllen möchte. Nach Gliederung von Rechtspersonen ist sie eine privatrechtliche Rechtsperson, welche ihren Betrieb gemäß slowenischen Rechnungslegungsstandards und slowenischem Rechnungswesen Gesetz führt. Sie unterscheidet sich von anderen wegen Finanzierungsquellen, welche sie für ihre Tätigkeit braucht. Die Quellen sind in erster Linie staatliche Gelder und Spenden, weil ihre Tätigkeit gemeinnützig ist.

In Slowenien war als erste SK gegründet, welche die Leitung über später gegründeten diözesanen Caritas übernommen hat. Der Zweck der Gründung von allen Caritas Organisationen ist die Übernahme der Sorge für die sozial schwachen Menschen. Sie üben ihre Arbeit durch die Programme aus, welche meistens mit Staatsmittel finanziert sind. Die SK tritt unter allen Caritas Verbänden als Sammler und Verteiler von gewonnenen/gesammelten Mittel unter Organisationen in Caritas Netzwerk auf. SK arbeitet nicht unmittelbar mit Nutzer, mit denen arbeiten diözesanen – erzdiözesanen Caritas.

Die Tätigkeit der Organisation Caritas ist nicht nur auf die Hilfe für die Menschen in Not in Slowenien fokussiert, sondern auch anderswo in der Welt. SK ist Mitglied von internationalen und europäischen Caritas, welche mit ihrer Arbeit Slowenien mit internationalen Organisationen auf dem Gebiet der Wohltätigkeit verbindet. Deswegen haben wir in der Diplomarbeit im Kapitel über internationale Hilfe zwei Projekte dargestel, welche die Organisationen ausführen und für welche si Mittel; SK in größerem Teil von Ministerium, und NŠKM mit Spenden von gutherzigen Menschen, weil das Ministerium für unmittelbare Ausführung von Hilfe keine Mittel widmet sondern nur indirekt mitwirkt mit der Deckung der Kosten die mit der Ausführung des Projektes entstehen.

Weil die Mittel für die Hilfeleistungen von Caritas sehr begrenzt sind, müssen sie für die Erweiterung von ihren Leistungen an allen Ausschreibungen (lokal und EU), wo sie die Möglichkeit haben, teilnehmen. Ein solches Projekt ist Interreg SI-AT – internationale Zusammenarbeit mit dem Nachbarland. In diesem Projekt kooperieren SK und NŠKM mit Caritas Verbänden aus dem Nachbarland Österreich (Caritas Graz und Klagenfurt), wo alle zusammen das Projekt INVOLVED entwickeln. Dieses Projekt trägt verschiedene Namen: in Slowenien trägt das Projekt den Titel „Soziale Integration arbeitsmarktferner und armutsgefährdeter Menschen durch ehrenamtliches Engagement und neue Formen der Beschäftigung“, in Österreich aber »Danaube Region Integration Plattform for Economic Integration of Migants«. Mit diesem Projekt wollen sie den Migranten und Menschen gegen welche die Gesellschaft Vorurteile bildet helfen. Dieses gemeinsame Projekt der beiden Staaten ist noch in der anfangs Phase, weil ihre Zusammenarbeit erst in der zweiten Hälfte des Jahres 2018 angefangen hat. Projektdauer beträgt 3 Jahre. Im vierten Kapitel der Arbeit haben wir den Kostenaspekt des Projekts, welches ausgeführt wird, und die Wichtigkeit der Buchführungsdokumentation unter der Berücksichtigung von Vorschriften der nationalen und europäischen Gesetzgebung definiert.

Heute gibt es keine Organisation, welche bei der Ausübung Ihrer Grundtätigkeit oder erweiterten Tätigkeit keine Kontakte mit dem Ausland hätte. Die internationale Zusammenarbeit bringt den Organisationen Wohlstand, weil es die Möglichkeit für den Austausch der Kenntnisse und Erfahrungen und für die Erhöhung von Einnahmen bittet. Obwohl die Caritas Organisationen nicht mit der Absicht Profit zu generieren wirken, ermöglicht ihnen die internationale Zusammenarbeit bessere Ausführung von ihren Leistungen, weil sie die Kenntnisse und Erfahrungen von Anderen nutzen können und gleichzeitig arbeiten sie an ihrem guten Namen, nicht nur Zuhause sondern auch im Ausland, weil ihre Arbeit abhängig ist von der Einnahmequelle von guten Menschen, welche sich auf Grund ihrer guten Arbeit ihre Meinung bilden.

Stichwort: humanitäre Organisation, Caritas – Slowenische Caritas, Erzdiözesan Caritas Maribor, Caritas Graz- Seckau, Finanzierung von Organisationen, finanzieller Aspekt von Programen für die Hilfestellung, Internationale Projekte, Interreg, Internationale Zusammenarbeit, Globalisierung

KAZALO VSEBINE

1 UVOD 11

1.1 OPIS PODROČJA IN OPREDELITEV PROBLEMA 11

1.2 NAMEN, CILJI IN OSNOVNE TRDITVE 12

1.3 PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE 12

1.4 UPORABLJENE RAZISKOVALNE METODE 12

2 VLOGA HUMANITARNE ORGANIZACIJE KARITAS 14

2.1 KARITAS V SLOVENIJI 14

2.1.1 Slovenska karitas 15

2.1.2 Nadškofijska karitas Maribor 18

2.1.2.1 Programi pomoči 19

2.1.2.2 Finančna struktura delovanja NŠKM 20

2.1.2.3 Struktura virov financiranja 21

2.1.2.4 Analiza virov financiranja 24

2.2 KARITAS V AVSTRIJI – CARITAS ŠKOFIJE GRAZ-SECKAU 26

3 MEDNARODNA POMOČ 29

3.1 PROJEKTI SLOVENSKE KARITAS IN NADŠKOFIJSKE KARITAS MARIBOR 29

3.1.1 Projekt Za srce Afrike 29

3.1.2 Pomoč JV Evrope 30

3.2 FINANČNI VIDIK RAZDELJENE POMOČI 31

3.2.1 Uspešnost izvajanih projektov 33

4 NOVI MEDNARODNI PROJEKT V SODELOVANJU S KARITAS AVSTRIJA 35

4.1 INTERREG PROGRAMSKO OBDOBJE 2014–2020 35

4.2 INTERREG SI-AT 37

4.2.1 Projekt INVOLVED 38

4.2.2 Stroškovni načrt projekta 38

4.2.3 Finančno vrednotenje projekta 39

4.3 ANALIZA USPEŠNOSTI IZVAJANJA PROJEKTA: PRIMERJAVA KARITAS SLOVENIJA S KARITAS AVSTRIJA 42

5 VPLIV GLOBALIZACIJE NA DELOVANJE HUMANITARNE ORGANIZACIJE 44

5.1 POMEN MEDNARODNIH PROJEKTOV 45

6 SKLEP 47

7 VIRI IN LITERATURA 49

8 PRILOGE 53

KAZALO TABEL

TABELA 1: PREJETA SREDSTVA V LETU 2017 - DELITEV NA DELEŽE 21

TABELA 2: PREGLED VIROV FINANCIRANJA IN SREDSTEV ZA OBDOBJE OD 1.1. DO 31.12.2017 -FINANZBERICHT 2017 CARITAS DER DIÖZESE GRAZ-SECKAU (POROČILO OBJAVLJENO V SKLADU DOLOČIL PEČATA KVALITETE DOBRODELNOSTI - SPENDENGÜTESIGEL) 27

TABELA 3: STROŠKOVNI NAČRT PROJEKTA PO VIRIH ZA SK IN NŠKM 39

TABELA 4: DOVOLJENA VIŠINA UPRAVIČENIH STROŠKOV PO OBDOBJIH POROČANJA 39

KAZALO GRAFOV

GRAF 1: RAZMERJE PRIDOBLJENIH SREDSTEV V LETU 2017 23

GRAF 2: GRAFIČNI PRIKAZ DELITVE ZBRANIH SREDSTEV ZNOTRAJ HUMANITARNE DEJAVNOSTI V LETU 2017 25

GRAF 3:GRAFIČNI PRIKAZ DELITVE SREDSTEV ZBRANIH ZA IZVAJANJE SOCIALNOVARSTVENE DEJAVNOSTI V LETU 2017 25

1 UVOD

1.1 Opis področja in opredelitev problema

V Sloveniji deluje 260 dobrodelnih organizacij, ki jih po raziskavi javnega mnenja Dnevnika Slovenci bolj slabo poznajo. Najbolj poznane so jim Rdeči križ, Unicef in Karitas.
Dobrodelne ali humanitarne organizacije ureja Zakon o humanitarnih organizacijah (ZHO), ki je stopil v veljavo leta 2003. Namen zakona je bil izboljšati kakovost delovanja humanitarnih organizacij. Glede na 6. člen ZHO poznamo tri vrste organizacij, in sicer: humanitarne organizacije, ki delujejo kot splošne dobrodelne organizacije, organizacije za kronične bolezni in organizacije za samopomoč.

V diplomski nalogi se bomo osredotočili na splošne dobrodelne organizacije, ki pretežni del dejavnosti opravljajo na področju socialnega in zdravstvenega varstva.
Dobrodelne organizacije so nepridobitne, saj njihova osnovna dejavnost ni ustvarjanje dobička, temveč zagotavljanje storitev širšega družbenega interesa. Če pa s svojim delovanjem le ustvarijo dobiček, ga vlagajo v rast in razvoj organizacije.
Značilnost dobrodelnih organizacij je odgovornost, zanesljivost, poštenost in odprtost do vsakega, zato nas je zanimalo, kako delujejo, glede na to, da čedalje več ljudi živi na pragu revščine. Zanimalo pa nas je tudi, kako jim uspe pridobiti vsa sredstva, da lahko pomagajo tistim, ki so pomoči potrebni.

V nalogi bomo raziskali finančni del delovanja organizacije Karitas, in sicer Slovenske karitas (SK), ki je krovna, in ene škofijske – Nadškofijske karitas Maribor (NŠKM). Opredelili bomo načine pridobivanja sredstev in razdelitev le-teh med uporabnike, torej projekte, ki jih organizaciji izvajata, in morebitne težave, s katerimi se srečujeta pri izvedbi projektov. Karitas se mora kot organizacija boriti za čim več virov financiranja, ki pa jih pridobiva na več načinov. Niso samo zlati dobrotniki tisti, ki zaupajo njenemu delu. Programe, ki jih izvaja, delno financira država, veliko sredstev pa si mora pridobiti sama, saj je potreb čedalje več.

Opisali bomo tudi novi projekt, ki sta ga kot udeleženki začeli izvajati leta 2018 in je v večjem delu financiran s sredstvi EU. Novi projekt je namreč skupno sodelovanje petih

organizacij (tudi tujih). V ta namen bomo zaradi analize na kratko opredelili ustanovitev in delovanje organizacije Caritas Graz s finančnega vidika.

Kdo je torej tisti dobrotnik, ki pripomore k izboljšanju kvalitete življenja ljudi, ko država sama za socialno varnost revnih v celoti ne more poskrbeti?

1.2 Namen, cilji in osnovne trditve

Namen diplomskega dela je prikazati vire financiranja in finančno vrednotenje razdeljene pomoči, ki so ključnega pomena za organizacijo, da le-ta lahko izvaja svojo dejavnost tudi v tujini. Hkrati pa želimo prikazati tudi razloge, zakaj organizacije med seboj sodelujejo, torej kaj s tem dosežejo oziroma kako sodelovanje vpliva na njihovo delovanje.
Hipoteze, ki smo si jih zastavili, so:
H1 – Mednarodno sodelovanje ima vpliv na finančni položaj humanitarne organizacije.
H2 – Mednarodni projekti zahtevajo posebna pravila finančnega vodenja.
H3 – Skupni projekti enakih organizacij pripomorejo k reševanju skupnih težav.
Cilj diplomskega dela je spoznati in raziskati finančni vidik delovanja humanitarnih organizacij doma in izven meja, vpliv državnih omejitev držav prejemnic pomoči ter prikazati vpliv sodelovanja na delovanje organizacije Karitas.

1.3 Predpostavke in omejitve

Omejitve, s katerimi bi se lahko srečali med pisanjem diplomskega dela, so pomanjkanje literature, zlasti za izvajanje mednarodne pomoči, kot tudi to, da se novi projekt še ne bo začel izvajati, zaradi česar ne bi prišli do vseh ključnih informacij za diplomsko delo.
V diplomskem delu finančnih podatkov izbranih organizacij ne bomo izpostavljali v celoti, nekaj pa jih bomo prikazali v obliki strukturnih deležev – odstotkov, saj letna poročila teh organizacij niso javno dostopna.

1.4 Uporabljene raziskovalne metode

Raziskovalne metode, ki jih bomo uporabili, bodo neeksperimentalne, in sicer: metoda deskripcije (zapisovanje in opisovanje ugotovitev), komparativna metoda (analiza in primerjava podatkov) ter metoda kompilacije (povzemanje stališč, mnenj), če bo ta relevantnega pomena. Uporabili bomo tudi metodo iskanja in zbiranja podatkov v knjižni in

elektronski obliki ter preko pogovora. Udeležili se bomo tudi potrebnih in s strani NŠKM dovoljenih delavnic novega projekta, ki jih bo izvajal Urad za evropsko teritorialno sodelovanje in finančne mehanizme republike Slovenije.

Na začetku bomo najprej uporabili metodo iskanja, zbiranja podatkov, pogovor in udeležitev delavnic. Do informacij iz tujine bomo prišli z navezovanjem stikov preko elektronskih sporočil (e-pošte), ki bodo priloga diplomskega dela. Na koncu pa bomo uporabili analizo in primerjavo podatkov ter zapisali naše ugotovitve.

Z diplomskim delom bomo tako raziskali področje nepridobitnih organizacij, njihovo financiranje, delovanje doma in v tujini ter ugotovili razloge in pomen skupnega sodelovanja.

2 VLOGA HUMANITARNE ORGANIZACIJE KARITAS

2.1 Karitas v Sloveniji

Karitas je mednarodna dobrodelna ustanova Rimskokatoliške cerkve, katere namen je socialen in karitativen. Prva organizacija Karitas je bila ustanovljena leta 1897 v Nemčiji. Kasneje pa so se razvile povsod po svetu, kjer je delovala Rimskokatoliška cerkev. Njeno delovanje je osredotočeno na nudenje pomoči na mnogih področjih, in sicer nudi pomoč starejšim, otrokom, šolam, ob katastrofah, epidemijah bolezni in podobno (Wikipedija prosta enciklopedija, 2017).

Temelj delovanja Karitas je prostovoljstvo. Prostovoljno delo je po Zakonu o prostovoljstvu[1] delo, ki ga posameznik opravlja po lastni volji brez pričakovanega plačila ali neposrednih koristi.

Karitas je po Zakonu o humanitarnih organizacijah[2] (v nadaljevanju ZHO) humanitarna organizacija, katerega status lahko pridobijo le tiste, ki delujejo v javnem interesu in na področju socialnega in zdravstvenega varstva.

ZHO predpisuje pogoje, merila in postopek pridobitve statusa ter njihovo financiranje, lastnino in prenehanje. Merila, na podlagi katerih lahko organizacija pridobi status humanitarne organizacije, so odprtost, strokovnost, prostovoljnost in neplačljivost. Odprtost delovanja pomeni, da se organizacija pri svojem delovanju ne omejuje na eno območje, ampak nudi pomoč tudi navzven. Merilo prostovoljnosti in neplačljivosti pa organizacija dosega s tem, da večino ali del dejavnosti izvajajo prostovoljci, ki za svoje opravljeno delo ne prejemajo plačila, ampak le povračilo stroškov ter da nudena pomoč ali storitev ni plačljiva (Uradni list RS, št. 98/03, 2003).

Delovanje humanitarne organizacije je nepridobitno. Za svoje delo prejema sredstva od drugih, s katerimi posluje v duhu dobrega gospodarja. Prejeta sredstva so: sredstva FIHO (Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij), proračunska in druga javna sredstva, prispevki donatorjev in sredstva iz naslova materialnih pravic in delovanja humanitarnih organizacij.

[1] Uradni list RS, št. 10/2011 (18. 2. 2011), 5. člen.

[2] Uradni list RS, št. 98/2003 (13. 10. 2003), 1. člen.

FIHO sredstva so sredstva, ki jih Fundacija pridobiva iz dajatev prirejanja iger na srečo. Višina je odvisna od izplačil dobitkov, sicer pa največ sredstev dobi od Loterije Slovenija. V letu 2016 je bilo teh sredstev približno 13 mio[3] EUR. Glede na leto 2015 se je delež teh sredstev znižal za 14 odstotnih točk. Del sredstev pa Fundacija pridobi tudi iz dividend delnic Loterije Slovenije, ki so v letu 2016 znašale približno 1,8 mio EUR. Sredstva se delijo med upravičence glede na finančni načrt, ki ga fundacija sprejme vsako leto do novembra tekočega leta za naslednje leto (FIHO, 2017).

Proračunska in javna sredstva so sredstva dobljena preko razpisov in pozivov za subvencije, sredstva javnih skladov in sredstva, pridobljena iz proračuna na podlagi odstopa dela dohodnine državljanov Republike Slovenije ter sredstva iz pogodb, sklenjenih neposredno s financerjem, kot so koncesijske pogodbe in druge pogodbe, sklenjene za izvajanje določenega projekta. Neposredni financerji so tako ministrstva, EU[4], javni skladi in lokalna skupnost – občine. Občinsko sofinanciranje določenih projektov je izredno pomembno, saj so viri organizacije zelo omejeni, organizacija pa bi brez njih težko krila svoje stroške. Namen javnega razpisa, ki ga financer objavlja, je dopolniti ali razširiti ponudbo dejavnosti na posameznem področju. Z javnim razpisom se tako omogoča enakopravnost vsem, ki se za določena sredstva prijavijo (Kostanjevec, Divjak, Cilenšek, Golčar, & Vesel, 2015).

Prispevki donatorjev so zasebni viri financiranja, ki jih organizacija tako dobi s prirejanjem prireditev ali preko oglasov in prošenj po pomoči s poslanimi letaki. Zasebni viri so tudi sponzorstva, darila in prihodki od opravljanja dopolnilnih dejavnosti, ki jih organizacija lahko izvaja.

2.1.1 Slovenska karitas

Slovenska karitas (v nadaljevanju SK) je bila ustanovljena leta 1990. V mreži so se kasneje do leta 2012 ustanovile škofijske karitas, in sicer: Škofijska karitas Ljubljana, Škofijska karitas Koper, Škofijska karitas Maribor, Škofijska karitas Novo mesto, Škofijska karitas Murska Sobota in Škofijska karitas Celje. Od ustanovitve pa do danes je SK na svojem področju dosegla velik razvoj ne samo v obliki materialne pomoči, temveč tudi pri uveljavljanju svoje identitete navzven (Slovenski karitas, 2018). Od leta 1995 je polnopravna članica mednarodne

[3] Mio – milijon.

[4] EU – Evropska unija.

Karitas – Caritas Europa in Caritas Internacionalis. Caritas Europa je internacionalo združenje 49 nacionalnih organizacij s sedežem v Bruslju, ki je osredotočena na pomoč migrantom. Deluje na celotni evropski celini (Caritas Europa, 2018). Globalno je le-ta združena v Caritas Internacionalis, ki deluje po vsem svetu in ima več kot 160 članov. Sedež Caritas Internacionalis je v Rimu (Caritas Internacionalis, 2018).

SK s svojim delom pomaga in stoji ob strani trpečim, odrinjenim in zapuščenim. Ne pomaga samo materialno, temveč nudi tudi moralno in duhovno podporo (Slovenski karitas, 2018).

Po Statutu[5] ustanovitve SK s svojim delovanjem povezuje in usklajuje delo škofijskih karitas, tako da:

- Proučuje vzroke obstoječih in novih stisk ljudi ter ozavešča družbo o njih.
- Daje pobude organizacijam v mreži karitas.
- Načrtuje akcije mednarodnega pomena ter preverja njene učinke.
- Sodeluje pri odpravi nesreč doma in v tujini.
- Podpira projekte tretjega sveta.
- Sodeluje z drugimi karitativnimi ustanovami (tako doma kot v tujini) in s tem prispeva svoj delež pomoči. Kot članica mednarodne karitas povezuje Slovenijo z mednarodnimi in državnimi nevladnimi organizacijami na dobrodelnem in človekoljubnem področju.

V razmerju do države so SK in škofijske karitas samostojne, javne in od drugih neodvisne. Svojo dejavnost izvajajo v obliki programov in storitev v neposredno korist posameznikov. Finančno poslovanje vodijo v skladu z Zakonom o računovodstvu in s Slovenskimi računovodskimi standardi. Presežke prihodkov, ki jih ustvarijo v preteklem letu, prenesejo v naslednje leto na izvajanje svojih programov. Nadzor nad učinkovito porabo sredstev izvaja Računsko sodišče in pristojni organi humanitarnih organizacij (notranje revizije).

Računsko sodišče je organ posebne vrste, ki ga ne moremo razvrstiti v nobeno od klasičnih vej oblasti. Je organ kontrole državnega proračuna in javne porabe v Republiki Sloveniji. Je pa tudi organ kontrole nad poslovanjem uporabnikov javnih sredstev. Med poslovanje uporabnika javnih sredstev se štejejo tako vsa dejanja prihodkov in odhodkov, prejemkov in

[5] Statut Slovenske karitas, z dne 14. 2.2 011 – člen 2 in 6.

Pridobljen vir: http://katoliska-cerkev.si/media/datoteke/Statuti/27%20-%20Statut%20SK.pdf

izdatkov ter zagotavljanja javnih dobrin. Računsko sodišče lahko tako revidira pravilnost poslovanja, smotrnost poslovanja in računovodske izkaze (Rakar, 2010).

SK izvaja več akcij, kjer neposredno zbira sredstva za določen namen. Dobrodelne akcije[6], ki jih izvaja, so: Klic dobrote, Pokloni zvezek, Za upanje, Otroci nas potrebujejo, Pomagajmo preživeti, Ne pozabimo, Za srce Afrike in Z delom do dostojnega življenja. Akcije Ne pozabimo, Za srce Afrike in Z delom do dostojnega življenja so namenjene pomoči tujim državam.

SK neposredno z uporabnikom ne sodeluje, je le člen zbiranja in razdelitve sredstev, kar pomeni, da je neposredni nakazovalec kot razdeljevalec sredstev med škofijske – nadškofijske karitas, ki z uporabnikom neposredno sodelujejo.

Njen način delovanja je že razviden iz poročila[7] o uspešnosti izvajanja programov pomoči, kjer je prikazano delo vseh enot v mreži karitas[8]. Iz poročila je razvidno, da so se vsa pridobljena sredstva v letu 2017, v 90 % namenila za pokrivanje stroškov programov, 10 % sredstev pa je bilo namenjeno za pokrivanje stroškov delovanja (stroški delovanja organizacije 8 %, stroški izvedenih akcij 2 %).

Pod stroške pokrivanja programov se štejejo vsi stroški, ki so neposredno povezani s pomočjo ljudem v stiski, torej stroški materiala in storitev, ki so izvedeni v neposredno korist uporabnika, ter stroški zaposlenega na tem programu. Stroški delovanja pa so stroški administracije, računovodstva itd., ki pa z neposredno pomočjo niso povezani. Stroški izvajanja akcij so neposredni stroški izvajanja akcije (organizacija prireditve, obveščanje, letaki, položnice, poštnina …).

SK deluje po principu priprave poročil skupnega dela vseh organizacij v mreži karitas kot tudi po principu delitve zbranih in pridobljenih sredstev med le-te. Vse akcije so izpeljane preko SK. Enote škofijske karitas akcij samostojno ne izvajajo. V ta namen smo zaradi razlikovanja vključili v diplomsko delo eno izmed nadškofijskih karitas, ki neposredno z uporabnikom

[6] Seznam dobrodelnih akcij povzeto iz spletne strani www.karitas.si/akcije

[7] Vir: Poročilo – programi pomoči v letu 2017, spletno mesto www.karitas.si/o-karitas/porocilo/

[8] Mreža karitas je sodelovanje vseh karitas enot (SK, škofijskih in župnijskih karitas ter zavodov).

sodeluje in se srečuje s težavami na poti do razdelitve sredstev. Izbrali smo Nadškofijsko karitas Maribor (v nadaljevanju NŠKM), ki z uporabniki sodeluje že dobrih 28 let.

2.1.2 Nadškofijska karitas Maribor

NŠKM je 12. 10. 1990 ustanovil takratni mariborski škof na podlagi Zakonika cerkvenega prava. Prvotno se je imenovala Škofijska karitas Maribor vse do leta 2007, ko se je zaradi sprememb ureditve Cerkva na Slovenskem preimenovala (Nadškofijska karitas Maribor, 2018). Svoje delo izvaja samostojno in preko SK, kjer uresničuje interese, kot so: enovito nastopanje pred državo, ozaveščanje družbe, izpeljava skupnih dobrodelnih akcij, razdelitev sredstev glede na ogroženost in sodelovanje s tujino. Pri svojem delu se drži etičnih načel Karitas in Kodeksa načel, ki veljajo v socialnem varstvu (Nadškofijska karitas Maribor, 2016).

Kaj pravzaprav je pomoč?
Pomoč je akcija, katere posledica je izboljšanje blagostanja nekoga drugega. Pomoč je lahko posredna ali neposredna. Velikokrat se zgodi, da darovalec sploh ne pride v stik z obdarovanim (Aplenc, 1999).

Kdo lahko prejema pomoč?
Pomoč lahko prejemajo družine in posamezniki, ki zaradi prenizkih dohodkov nimajo dovolj sredstev za preživetje in plačilo stroškov. Po kriteriju pomoči organizacij Karitas so upravičeni prejemniki DSP[9] posamezniki, ki so ostali brez zaposlitve, ker je šlo podjetje v stečaj in posledično niso prejemali osebnega dohodka, zaposleni, ki prejemajo minimalno plačo, enostarševske družine, upokojenci z nizkimi pokojninami, begunci, brezdomci, tujci ter posamezniki, ki so zaradi bolezni ostali brez dela dohodka in se znašli zaradi tega v stiski, kakor tudi osebe, kjer Karitas kot enota prepozna stisko ljudi (Karitas, 2018).

NŠKM prosilcem pomoči pomaga v obliki hrane (pripravljeni paketi znotraj humanitarnega skladišča, donirana hrana), oblačil, nakupa kurjave, plačila položnic, nakupa šolskih potrebščin, omogoča pa tudi možnost koriščenja brezplačnih počitnic otrokom in družinam, ki si jih sami ne morejo zagotoviti. Med svojimi storitvami pa ponuja oziroma pomaga s svetovanjem in brezplačno pravno pomočjo.

[9] DSP – denarna socialna pomoč.

Za vsakega prosilca, ki se vključuje v programe pomoči, vedno predhodno preveri njegovo finančno stanje oziroma njegov dohodek in šele nato se dogovorita, katere oblike pomoči mu pripadajo.

2.1.2.1 Programi pomoči

V sklopu lastnega delovanja izvaja humanitarne in socialno varstvene programe. Pomoč nudi na slovenskem območju mariborske nadškofije, saj se je tu stiska ljudi znatno poglobila. Humanitarni programi so: pomoč socialno ogroženim, humanitarno skladišče, ljudska kuhinja, donirana hrana, letovanja, pomoč Romom, šolske potrebščine za otroke, dejavnost razdeljevanja hrane iz sklada za evropsko pomoč najbolj ogroženim ter ukrep na trgu EU s svežim sadjem in zelenjavo. Sredstva za izvajanje humanitarnih programov dobiva preko akcij, ki potekajo skozi celo leto. Namen akcij ni samo zbiranje denarnih in materialnih sredstev, temveč tudi ozaveščanje ljudi za pomoč ljudem v stiski. Akcije izvaja v sodelovanju s SK, ki ima nadzor nad zbranimi sredstvi. Deli jih po fiksnem ključu[10], ki je bil sprejet na Slovenski škofovski konferenci. Socialnovarstvene programe dobi sofinancirane na podlagi razpisov s strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ), FIHA, lokalnih skupnosti in Zavoda RS za zaposlovanje (ZRSZ). Ti so: sprejemališče in zavetišče za brezdomne, terapevtsko pripravljalni center, svetovalnica, materinski dom in ambulanta za osebe brez zdravstvenega zavarovanja (Nadškofijska karitas Maribor, 2018).

Med njenimi programi pa je tudi projekt nudenja pomoči v tujino. Pomoč je osredotočena na JV Evrope, natančneje na območje Srbije, in sicer na področje Aleksinca, Niša, Beograda in Zrenjanina. Tam sodeluje z lokalno karitas, in sicer Caritas Beograd in Aleksinac. Znotraj humanitarnega skladišča tako pripravlja humanitarne konvoje (v letu 2017 dvakrat na leto, v letu 2018 kar 4 krat na leto), ki jih odpremi v spremstvu zaposlenih in prostovoljcev. V teh humanitarnih konvojih so večinoma oblačila, obutev, šolske torbe in ostale šolske potrebščine, posteljnina, odeje, higienski in invalidski pripomočki. NŠKM pa pomaga tudi v obliki prehrambnih izdelkov, ki pa jih ne nabavlja v Sloveniji. Sredstva, ki jih dobi nakazana od SK, zbrana z akcijo Ne pozabimo, nakaže neposredno v trgovski center v kraju, kjer se bodo paketi delili. Tam se pripravijo in razdelijo preko lokalne karitas ljudem, ki jih potrebujejo. Materialne konvoje odpeljejo neposredno na območja, kjer so pomoči potrebni. S

[10] Delitev zbranih sredstev v splošno dobrodelnih programih – akcijah v letu 2016–2018.

NŠKM 21 %, ostale Škofijske karitas (Ljubljana 34 %, Koper 13 %, Celje 15 %, Murska Sobota 8 %, Novo mesto 9 %).

tem programom pomoči NŠKM po eni strani pomaga ljudem v stiski, po drugi strani pa vzdržuje pristne medsosedske odnose in možnost izmenjave izkušenj (Nadškofijska karitas Maribor, 2018).

2.1.2.2 Finančna struktura delovanja NŠKM

NŠKM je glede na tipologijo pravnih oseb pravna oseba zasebnega prava (nepridobitna organizacija), ki ne ustvarja dobička in ne opravlja nobene dejavnosti, za katero bi bila davčni zavezanec. Od drugih pravnih oseb se razlikuje po načinih financiranja, saj ima različne vrste in vire prihodkov. Za opravljanje svoje dejavnosti pridobiva sredstva s prostimi ali namensko zbranimi darovi posameznikov, skupin podjetij, fundacij in organizacij tako doma kot v tujini, s kulturno-dobrodelnimi prireditvami, s subvencijami javnih in državnih institucij, s storitvami prostovoljcev, s prispevki župnijskih in dekanijskih karitas ter Nadškofije Maribor, s participacijo sredstev, ki jih pridobi Slovenska karitas z organiziranimi dobrodelnimi prireditvami ter z dedovanjem in opravljanjem lastne dejavnosti. S pridobljenimi sredstvi razpolaga samostojno, sredstva, pridobljena za določen namen, pa deli po namenu pridobitve. Za vse dejavnosti, ki jih izvaja, ima pridobljeno koncesijo s strani MDDSZ (Nadškofijska karitas Maribor, 2018).

NŠKM je vključena v seznam upravičencev[11] prejema donacij, tako da podjetja, ki se odločajo za donacijo sredstev, lahko na podlagi 1. točke 59. člena ZDDPO-2[12] uveljavljajo davčno olajšavo v višini 0,3 % obdavčljivih prihodkov.
Poslovne knjige vodi v skladu z Zakonom o računovodstvu, s Pravilnikom o računovodstvu in Slovenskimi računovodskimi standardi (Standard 34 – Računovodske rešitve v nepridobitnih organizacijah pravnih osebah zasebnega prava). SRS 34 je povezan z ostalimi splošnimi standardi. Ureja le posebnosti, ki so pomembne za nepridobitne in dobrodelne organizacije glede vrednotenja in izkazovanja sredstev in obveznosti do virov sredstev ter merjenja in izkazovanja prihodkov in odhodkov. Čisti poslovni izid nepridobitne organizacije je čisti presežek prihodkov ali čisti presežek odhodkov obračunskega obdobja (Slovenski inštitut za revizijo, 2016).

[11] Za leto 2018: Uradni list RS, št. 38, z dne 6. 6. 2018, stran 5762.

[12] ZDDPO-2: Zakon od dohodka pravnih oseb, objava Uradni list RS, št. 117-5014/2006.

Letna poročila niso javno objavljena, na Ajpes poročajo prostovoljno, saj v registru za poročanje niso vpisani. Poročajo zaradi prijav na vse razpise kakor tudi zaradi mednarodnih projektov, ki jih zaradi zunanjih poročevalcev (ministrstev) morajo pripravljati. Opravi se tudi vsakoletna revizija oziroma preiskava računovodskih izkazov, čeprav zanjo niso zavezani. Razlog za to so razpisi in mednarodni projekti.

Letno poročilo je sestavljeno iz bilance stanja, izkaza poslovnega izida ter dodatnih podatkov izkaza poslovnega izida in razkritij, ki so obvezni po SRS in Zakonu o računovodstvu (Nadškofijska karitas Maribor, 2018). V poročilu se razkriva (Slovenski inštitut za revizijo, 2016):

- sodila razvrščanja sredstev in obveznosti do virov ter prihodke in odhodke,
- terjatve do ustanovitelja,
- stanja in gibanja opredmetenih sredstev, ki se ne amortizirajo,
- prihodke in odhodke po posameznih vrstah dejavnosti, v okviru dejavnosti pa posebej prihodke iz proračuna in ostale – druge prihodke,
- stroške mora razdeliti na lastno dejavnost in dejavnost javne službe,
- razkriti pa mora tudi obračunano amortizacijo in njeno porabo za nakup osnovnih sredstev za lastno dejavnost in dejavnost javnih služb ter oblikovanje dolgoročnih odloženih stroškov za pokrivanje amortizacije ter
- prejeta in porabljena namenska sredstva po namenih ter posebej še prejeta in porabljena sredstva iz proračuna.

2.1.2.3 Struktura virov financiranja

Tabela 1: Prejeta sredstva v letu 2017 – delitev na deleže

PREJETA SREDSTVA V LETU 2017		Delež glede na celoto	
	v EUR	%	%
Prihodki negospodarskih javnih služb	***717.920***	***100***	
A Sredstva javnih financ	514.914	71,72	**100**

Državni proračun (MZ, MDDSZ, MK, MJU)[13]	321.480		62,434
Občinski proračun (MOM, OD, OROD, OO, OK, OS)[14]	100.117		19,443
Zavod RS za zaposlovanje	93.317		18,123
B Fiho	203.006	28,28	
Prihodki lastna dejavnost	***1.564.421***	***100***	
A Sredstva namenjena neposredno uporabniku – prošnje	1.033.993	66,09	**100**
Materialna pomoč	503.564		48,70
Finančna pomoč	530.429		51,30
B Ostala lastna sredstva	530.428	33,91	**100**
Lastna pridobitna dejavnost	13.602		2,56
Donacije (PO, FO)[15]	516.826		97,44
SKUPAJ	*2.282.341*		

Vir: (Finančni podatki: Letno poročilo 2017 – Izkaz poslovnega izida za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2017)

Po podatkih letnega poročila 2017 je NŠKM izkazovala prihodke iz opravljanja negospodarskih javnih služb in prihodke iz opravljanja lastne dejavnosti. Skupaj so znašali 2,282 mio EUR, od tega je bil delež prihodkov od opravljanja dejavnosti 69 %, delež prihodkov negospodarskih javnih služb pa 31 %. Prihodki iz opravljanja dejavnosti so donacije in skupne akcije, prihodki negospodarskih javnih služb pa so prispevki občin, razpisi ZRSZ, ministrstev in FIHO sredstva.

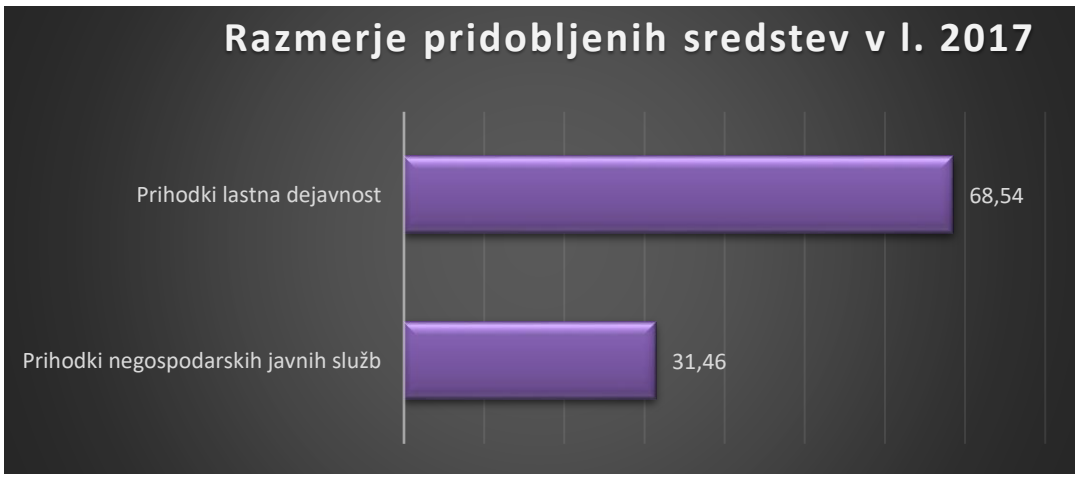
[13] Kratice: MZ – Ministrstvo za zdravje Republike Slovenije, MDDSZ – Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Republike Slovenije MK – Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, MUJ – Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije.

[14] Kratice: MOM – Mestna občina Maribor, OD – Občina Dravograd, OROD – Občina Radlje ob Dravi, OO – Občina Ormož, OK – Občina Kungota, OS – Občina Starše.

[15] Kratice: FO – fizična oseba, PO – pravna oseba.

Delež FIHO sredstev, ki je 28 %, pridobiva z nakazili od SK, ki jih le-ta dobi od Fundacije vsako leto po predvidenem načrtu. V letu 2017 je bilo teh sredstev za okrog 1 mio EUR, ki so se razdelila v mreži karitas organizacij po ključu[16] Slovenske škofovske konference.

Velik del lastnih sredstev predstavljajo donacije, ki so pomemben vir sredstev. Donirana sredstva so v materialni in nematerialni obliki. Največ donacij NŠKM prejme od fizičnih oseb z akcijami, ki jih izvaja skupaj s SK. V neposredno korist uporabnikom so namenjena lastna sredstva in FIHO sredstva, s katerimi krije svoje programe. Vsa negospodarska sredstva so sicer pridobljena za izvajanje programov, vendar je večji del teh sredstev namenjen pokrivanju stroškov (tako zaposlenih kot stroškov), ki so neposredno nastali zaradi izvajanja tega programa.

Graf 1: Razmerje pridobljenih sredstev v letu 2017

Vir: (Izdelano na podlagi podatkov izkaza poslovnega izida – letno poročilo 2017)

Graf 1 prikazuje razmerje sredstev, ki jih je NŠKM prejela v letu 2017. Iz njega je razvidno, da mora dejansko sama veliko narediti, da lahko pomaga ljudem v stiski. Sredstva, ki jih dobi na podlagi razpisov, predstavljajo ¼ njenih prihodkov. Ti prihodki krijejo stroške programov in niso neposredna pomoč. Torej, če želi NŠKM pomagati, se mora preprosto znajti sama.

[16] Delitev FIHO sredstev glede na sklep Slovenske škofovske konference.

NŠKM 21 %, ostale škofijske karitas Ljubljana 23 %, Koper 17 %, Celje 15 %, Murska Sobota 12 %, Novo mesto 12 %.

2.1.2.4 Analiza virov financiranja

V letu 2017 je bilo prejetih in razdeljenih 1,675 mio EUR sredstev. Sredstva so se zbirala in delila glede na opravljeno dejavnost (NŠKM, 2018).

V okviru humanitarne dejavnosti je bilo zbranih 1,050 mio EUR sredstev, ki so predstavljala (prav tam):

- razdeljeno pomoč v skupni višini 875 tisoč EUR – pomoč je bila v materialni in nematerialni obliki, in sicer: hrana, higienski pripomočki, plačilo položnic za najosnovnejše življenjske potrebščine družinam in posameznikom (elektrika, voda, najemnina, ogrevanje, zdravstveno zavarovanje) ter pomoč otrokom pri plačilu šolske prehrane, potrebščin, šolskih dejavnosti …
- izdatke za blago in storitve, akcije in delovanje v višini 84 tisoč EUR; nanašajo se na stroške podpore izvajanja in razdelitve pomoči, kot so stroški elektrike, vode, ogrevanja, vzdrževanja, transporta in skladiščenja, fotokopiranja in tiskanja, poštnine ter nakupa materiala za nemoteno delovanje humanitarne dejavnosti in
- stroške plač zaposlenih v višini 104 tisoč EUR; sredstva teh plač so bila zagotovljena iz lokalnih razpisov in FIHO sredstev ter lastnih sredstev v višini 10 % vseh sredstev.

V socialnovarstveni dejavnosti so se sredstva pridobila na podlagi prijav na javne razpise MDDSZ, MZ, FIHO, ZRSZ, ZZZS[17], lokalnih skupnosti – občin in donacij, namenjenih za to dejavnost. Prejeta sredstva so bila v višini 475 tisoč EUR (prav tam). Poraba sredstev je bila v skladu z namenom in s pogodbo, za katerega so se sredstva prejela. Torej za:

- financiranje prehrane v ljudski kuhinji – razdeljena pomoč v višini 60 tisoč EUR, plače strokovnih delavcev v višini 306 tisoč EUR in
- izdatke blaga in storitev za izvajanje programa v višini 109 tisoč EUR.

NŠKM pa sredstva pridobiva tudi iz razpisa aktivne politike zaposlovanja (APZ) – javna dela v višini 150 tisoč EUR. Ta sredstva so izključno namenjena za pokrivanje plač zaposlenih. Plače v celoti niso subvencionirane, del sredstev si mora zagotoviti sama (prav tam).

Če povzamemo, je 82 % zbranih sredstev v humanitarni dejavnosti namenjenih za pomoč ljudem v stiski, ostalih 18 % pa za opravljanje dejavnosti. To prikazuje tudi graf 2.

[17] ZZZS – Zavod za zdravstveno zavarovanje RS.

Graf 2: Grafični prikaz delitve zbranih sredstev znotraj humanitarne dejavnosti v letu 2017

Vir: (NŠKM, 2018)

V sklopu socialnovarstvene dejavnosti se zbrana sredstva v večini porabijo za stroške zaposlenih na teh programih, kajti to so predvsem programi, ki vsebujejo opravljene storitve.

Graf 3: Grafični prikaz delitve sredstev, zbranih za izvajanje socialnovarstvene dejavnosti v letu 2017

Vir: (NŠKM, 2018)

2.2 Karitas v Avstriji – Caritas škofije Graz-Seckau

Caritas škofije Graz-Seckau je cerkvena pravna oseba, ki je bila ustanovljena v skladu s 114. členom Zakonika cerkvenega prava. Je oseba javnega prava s sedežem v Gradcu. Njeno področje dela se razteza na območje škofije Graz-Seckau. Kot pravna oseba javnega prava ni vpisana v noben register (sodni register – register družb ali register društev). Poslovne knjige vodijo prostovoljno po načelih zakonitega knjigovodstva ter pripravljajo letna poročila v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah (nem. UGB – Unternehmensgesetzbuch), čeprav na te predpise niso vezani. Za vsa vrednotenja in členitve uporabljajo UGB. Letna poročila niso javno objavljena in tudi ne preverjana s strani države. Ker pa so podrejeni pečatu kvalitete dobrodelnosti (nem. Spendengütesigel), so njihova poročila objavljena v skladu s pečatom kvalitete dobrodelnosti na domači spletni strani[18]. Dajalcem subvencij pa so dolžni predložiti letna poročila. Podvržena pa je tudi prostovoljni letni zaključni reviziji.

Tako kot pri nas mora letna poročila sprejeti nadzorni svet, v Avstriji je to kuratorij. Naloge kuratorija so po statutu svetovanje, pregled dejavnosti ter sprejemanje sklepov po pomembnih zadevah v pristojnosti kuratorija z upoštevanjem določil cerkvenega prava. Članov je od 7 do 10, ki imajo pastoralne in ekonomske izkušnje. Mandatno obdobje je 5 let. Imenuje jih krajevni ordinarij. Letna poročila so odobrena šele po odobritvi konsolidiranih letnih obračunov, saj je Caritas škofije Graz-Seckau razdeljena na tri pravne osebe (Caritas škofije Graz-Seckau, Upravljanje nepremičnin Caritas škofije Graz-Seckau in Caritas akademije škofije Graz-Seckau), ki imajo prav tako status osebe javnega prava.

V tabeli 2 prikazujemo finančno poročilo, ki je bilo objavljeno na domači spletni strani: https://www.caritas-steiermark.at/ueber-uns/standpunkte-information/finanzberichte/?L=0. Poročilo je razdeljeno na sredstva – stroške in vire financiranja. Glede na podatke leta 2017 le-ta ne posluje pozitivno, saj ima več izdatkov kot pridobljenih virov kljub sprostitvi rezerv.

[18] http://caritas-wiewirwirken.at/2017/finanzbericht/

Tabela 2: Pregled virov financiranja in sredstev za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2017 – FINANZBERICHT 2017 Caritas der Diözese Graz-Seckau (Poročilo objavljeno v skladu določil pečata kvalitete dobrodelnosti – Spendengütesigel)

v 1000 EUR

Viri financiranja	**96.559**	**Sredstva**	**96.559**
A Donacije in nabirke cerkva	9.919	A Stroški poslovanja	90.652
– v naravi	5.694		
– v naravi in sponzorstva	4.225		
B Članarine	0	B Stroški akcij (darovanja)	804
C Poslovni prihodki[19]	69.897	C Stroški administracije in infrastrukture (brez donacij)	4.427
– prihodki iz poslovanja iz javnih sredstev	49.242		
– drugi poslovni prihodki	20.655		
Č Subvencije in subvencije od javnih organov	15.173	Č Drugi stroški	0
D Drugi prihodki	11	D Stroški za izvedbe projektov v l. 2018	674
– upravljanje premoženja	5		
– drugi prihodki (ki niso pod točko A in Č)	6		
E Pasivne postavke še ne porabljenih subvencij	315	E Oblikovanje rezerv	2
F Sprostitev rezerv	283	F Dobiček leta	0
G Izguba leta	960		

Vir: (Caritas Diözese Graz-Seckau: Finanzbericht 2017 (Caritas und Du, 2017))

[19] To so predvsem prihodki iz opravljanja nege in oskrbe (domovi za starejše).

Podrobne členitve, koliko znašajo viri za razdeljeno pomoč, kateri so in kakšni so stroški – sredstev, razdeljenih med uporabnike, nismo zasledili, ker ni vse objavljeno.

Dodelitve zbranih sredstev v celoti brez dodatnih stroškov izvedbe skorajda ni oziroma je v majhnem obsegu. Vedno nastajajo neki stroški, ki nižajo izvedbo pomoči. 100 % izvedba je le v primeru, ko donator (zasebni darovalec) neposredno podpira eno osebo ali eno družino. V Sloveniji je to na primer nabirka za določen namen, posebej odprti sklic za nekoga, ki je v stiski in se denar nabira za ta določen namen.

3 MEDNARODNA POMOČ

3.1 Projekti Slovenske karitas in Nadškofijske karitas Maribor

V tem delu diplomskega dela se bomo osredotočili na izvajana mednarodna programa, in sicer:

- Projekt pomoči Afriki, saj SK sodeluje pri projektih tretjih držav.
- Projekt pomoči na območju bivše Jugoslavije, ki je samostojni projekt NŠKM. Sredstva za ta projekt se zbirajo preko SK z akcijo Ne pozabimo. Omenjena akcija je namenjena vsem enotam v mreži karitas, saj ima vsaka izmed njih na tem območju (drugi kraj) svoj samostojni projekt. Sredstva deli med organizacije v mreži preko ključa delitve skupnih akcij Slovenske karitas na škofijske karitas, ki je bil sprejet s sklepom Slovenske škofovske konference.

3.1.1 Projekt Za srce Afrike

V sklopu projektov tretjih držav SK izvaja mednarodni program sodelovanja pomoči za Afriko. Pomoč nudi v revnih podeželskih območjih, ki ležijo v osrčju Afrike. Pomoč nudi v krajih Ruande, Burundija, Zambije, Malavija, Madagaskarja, Bocvane in Centralnoafriške republike. Na teh območjih skrbi za to, da imajo urejeno zdravstvo, šolstvo in oskrbo s hrano in pitno vodo. Za SK je izrednega pomena sodelovanje s tamkajšnjo lokalno karitas in slovenskimi misijonarji, ki na teh območjih delujejo, saj so oni tisti, ki ta območja dobro poznajo in vedo, kakšne so tamkajšnje razmere. Sredstva za ta projekt zbira preko akcije Za srce Afrike. V sklopu tega mednarodnega programa je več manjših projektov, ki so delno sofinancirani s strani Ministrstva za zunanje zadeve (v nadaljevanju MZZ). Projekti potekajo na lokalni ravni, v katere vključujejo domačine, ki si s svojim delom omogočajo zaslužek in tako preživljajo svoje družine (Slovenska karitas, 2018).

V preteklih letih je SK v sklopu tega mednarodnega programa uspešno zaključila kar nekaj projektov. Vsi so bili sofinancirani s strani MZZ. Uspešno zaključeni projekti so potekali v letih (prav tam):

- 2008–2012 – V teh letih je sodelovala pri gradnji več objektov; od dodatnih kapacitet bolnišnic do porodnišnic, šol in domov za osirotele otroke. Gradnjo so izvajali domačini, ki so z evrom na dan lahko preživljali svoje domače. Vsa sredstva za te

projekte je zbirala preko akcije (zgoraj navedene), kjer so dobrosrčni donatorji prispevali svoj dar. Projekti pa so bili tudi delno sofinancirani s strani MZZ. Podatka o višini prispevka ni navedenega na spletni strani SK.

– 2012–2014 – Projekt »Zagotovitev trajnih kapacitet za kakovostno osnovnošolsko izobraževanje za otroke iz revnih družin v okrožju Kicukiru v Kigaliju v Ruandi«**;** ta projekt je prav tako podprl MZZ. V tem projektu se je gradila šola, kupila se je šolska oprema, učbeniki itd. Celotna izvedba projekta je zanašala 350.000 EUR. Za ta projekt so sredstva zbrali delno sami z akcijo v višini 180.000 EUR, MZZ je prispeval k temu 60.000 EUR, Misijonsko središče Slovenije 100.000 EUR in Italijanska Karitas 10.000 EUR.

– 2015–2017 – Dva projekta, in sicer projekt pod naslovom »Izboljšanje zdravja in pogojev za življenje otrok in žensk v SV Ruandi«. MZZ ga je podprl z 80.000 EUR. Namen tega projekta je bilo izboljšati zdravje lokalnega prebivalstva. Drugi projekt »Zagotovitev trajnostnih kapacitet za osnovnošolsko izobraževanje otrok iz kraja Nyangungu v Burundiju«, je MZZ sofinanciral v višini 110.000 EUR. S tem projektom je SK pripomogla k večji pismenosti mladih.

Projekt, s katerim se trenutno ukvarja, je projekt »Učinkovitejša raba virov za trajnostno preživetje v okrožju Korongi v Ruandi«. S tem projektom je začela januarja 2018 in sodeluje skupaj s Caritas Rwanda in slovensko misijonarko. Vrednost tega projekta je 238.400 EUR. Zaključek projekta je 2020. Projekt je sofinanciran s strani MZZ v višini 200.000 EUR. Podprlo ga je tudi slovensko podjetje Damahaus Prestigie, d. o. o. z materialnim prispevkom v višini 17.000 EUR. SK bo pripevala iz zbranih sredstev 21.400 EUR (Slovenska karitas, 2018).

3.1.2 Pomoč JV Evrope

NŠKM se v večini svojih programov ukvarja s projekti, ki se izvajajo v Sloveniji. Njen mednarodni projekt, ki ga izvaja že dalj časa, je nudenje pomoči ljudem v stiski na področju bivše Jugoslavije. Njena pomoč je osredotočena na območje Srbije in BIH. Na tem območju pomaga materialno in finančno, saj si sama zaradi šibke lokalne ekonomije ne more vzpostaviti stabilnega delovanja. Ta neprekinjena materialna in finančna pomoč ni pomembna samo kot pomoč ljudem v stiski, ampak je zelo pomembna tudi za delovanje lokalne karitas

kot organizacije. NŠKM s takšnim delovanjem vzdržuje pristne odnose s sodelavci, predvsem s sodelavci Caritas Beograd in Aleksinac, s katerimi neposredno sodeluje. S tem vzpostavlja neposredni stik s konkretno pomočjo in z možnostjo izmenjave izkušenj ter si tako zagotavlja nepogrešljiv korak v kontekstu informiranosti in razvoja. Zavedati se namreč moramo, da sta za ljudi, ki živijo v drugih državah sveta, revščina in neizobraženost njihov vsakdanjik, zato jim je pomoč nujno potrebna. V letu 2017 je na ta območja prepeljala dva kontingenta pomoči, v katerih je bilo 796 paketov pomoči v obliki obleke in obutve ter 42 paketov s higienskimi pripomočki. 198 paketov prehranskih izdelkov se je pripravilo na območju samem, saj je zaradi haccap sistema, tj. rokov uporabe, težko pripraviti neoporečne pakete. Skupaj je to znašalo 9 ton humanitarne pomoči. Pomoč je tako ciljno dosegla 740 družin oziroma 2600 oseb, ki so enkrat ali večkrat prejeli pomoč. Hkrati pa je pomagala tudi finančno z nakazili neposredno na transakcijski račun (v nadaljevanju TRR) Caritas Beograd.
Z akcijo Ne pozabimo je NŠKM v letu 2017 pridobila 21.865 EUR sredstev, ki jo je tudi v celoti razdelila. Ta sredstva drugih stroškov niso krila (NŠKM, 2018).

Če povzamemo, SK neposredno posamezniku ne pomaga. Pomoč je osredotočena na gradnje objektov, ki so njuno potrebni za celotni kraj, NŠKM pa uporabniku neposredno preko lokalne karitas preda pomoč v obliki hrane, obleke itd. Tako se vidi razlika v njunem delovanju.

3.2 Finančni vidik razdeljene pomoči

A. Financiranje

SK zbira sredstva za projekt preko akcije, kjer darovalci (FO, PO)[20] namenijo svoj dar na TRR SK pod določenim sklicem. Ta mednarodni projekt je tudi sofinanciran s podpisom pogodbe s strani MZZ. Sredstva od ministrstva mora zalagati z lastnimi viri, saj dobiva nakazila v zamikih po oddanih delnih poročilih. S tem projektom ima tudi nekaj stroškov. Glede na poročilo SK nakaže v tujino 88 % sredstev (akcije in nakazila MZZ), 12 % sredstev pa ji odnesejo stroški projekta.

Tudi NŠKM sredstva zbira preko akcije, kjer samostojni darovalci (podjetja, posamezniki) namenijo svoj dar, nekaj sredstev pa za ta projekt pridobiva tudi iz drugih virov. Vse, kar

[20] FO – fizična oseba, PO – pravna oseba.

zbere preko akcije, v celoti razdeli, stroške, nastale s projektom, pa pokriva iz drugih virov, in sicer z viri lastnega delovanja, s FIHO sredstvi ter z javnimi proračunskimi sredstvi (občin). S sredstvi občin se pokrivajo pretežno stroški zaposlenih, ki na teh projektih delujejo. Ta sredstva neposredno pri mednarodni pomoči ne sodelujejo. Zbrana finančna sredstva NŠKM so namenjena neposredno nakupu dobrin, ki so potrebne in niso bile podarjene.

B. Vrednotenje

Vsa sredstva, ki jih NŠKM dobi podarjena v materialni pomoči, se ne morejo ovrednotiti v denarju, lahko pa se jih ovrednoti v količini, torej kilogramih. Tisto, kar se pa kupuje, se vrednostno ovrednoti po verodostojni listini – računu. NŠKM namreč živila kupuje v lokalni trgovini na območju, kjer pomoč neposredno izvaja, npr. v Aleksincu. To izvaja tako, da tej trgovini nakaže sredstva, pri tem pa določi izdelke, ki se v paketu pripravijo. S tem dobi več paketov, kot če bi jih pripravljala sama, saj so le-ti na teh območjih cenovno ugodnejši.

SK pa za svoj projekt sredstva samo zbira, sama ničesar ne kupuje, ker bi bilo s finančnega vidika predrago. Sredstva nakazuje na TRR na tisto območje, kjer pomoč izvaja, torej v Ruando, saj je material za izgradnjo na teh območjih ugodnejši in tako dobi veliko več materiala. Glede na materialno podporo slovenskega podjetja (podarilo je stroj za izdelavo opeke) pa se omogoča lokalnim prebivalcem možnost zaposlitve in boljše življenje njihovih družin.

Pri tem projektu se pomaga kar dvakrat, saj SK nudi pomoč pri izgradnji, materialni donator pa možnost zaslužka prebivalcem.

C. Finančno poslovanje

Sredstva, dobljena v materialni obliki, se ne knjižijo, saj nimajo vrednosti. Vodijo se količinsko v drugih programih.

Finančno vrednotena sredstva NŠKM in SK se vodijo na skladih (prilivi) konta 29 – na pasivnih časovnih razmejitvah, izdatke na kontu 19 pa na aktivnih časovnih razmejitvah, kjer se po porabi oziroma razdelitvi prenaša med stroške oziroma pridobljene vire med prihodke. Dobička s temi projekti ne ustvarjata. Finančni položaj organizacij se tako ne izboljšuje in tudi ne slabša. Če se sredstva ne porabijo v celoti, ostajajo na kontih in se prenašajo v naslednje leto, saj organizaciji na teh projektih ne služita.

Vodenje sredstev in stroškov v poslovnih knjigah je za slovenske projekte enako. Le z mednarodnimi projekti imata še dodatne stroške, ki jih v Sloveniji ni. Pri projektu NŠKM so to stroški carine in cenitve prevoza podarjenega blaga. Da se lahko konvoj pripelje, je potreben čas in plačilo stroškov organizacije cestnega prevoza – pečatenje paketov, da se jih na carini ne odpira. S tem se zagotovi verodostojnost.

Primer: prevoz enega konvoja, katerega teža tovora je 3267 kg (11 palet), mora NŠKM plačati 850 EUR. To so stroški, ki dejansko bremenijo program pomoči. Da ta strošek pokrije, si mora del sredstev odvzeti od sredstev, ki jih dobi nakazana od SK, zbrana preko akcije. Če konvoj spremljajo zaposleni, ta program bremenijo še potni stroški zaposlenih, če ti niso pokriti iz drugega vira. Organizacija zato, zaradi zagotavljanja čim večje pomoči, uporablja več virov financiranja, če ji je to dopuščeno. Vse, kar ostane, je nakazilo na TRR v trgovino za nakup prehrambnih izdelkov.

SK stroškov prevoza materiala nima, saj sama ničesar ne uvaža, ima pa stroške zaposlenih, ki na teh projektih delajo, stroške banke (nakazila na tuje TRR), stroške tiska letakov, položnic pa tudi potne stroške zaposlenih (letalska vozovnica), kadar zaposleni potujejo na ta območja. Ti stroški se pokrivajo iz zbranih sredstev, razlika pa se nakaže kot donirana pomoč. Sredstva, dobljena od MZZ, se v celoti nakažejo kot donacija, saj stroškov programa s temi sredstvi ne sme pokrivati.

3.2.1 Uspešnost izvajanih projektov

Organizaciji sta pri izvajanju projektov uspešni. Z večjimi preprekami, bodisi zakonodajnimi bodisi drugimi težavami, se ne srečujeta. Stroške, ki so potrebni, da se projekt uspešno izvede, pokrivata brez težav, zato ne poslujeta negativno. Glede na to, da morata organizaciji od dobljenih sredstev odbiti potrebne stroške, je velik delež teh sredstev namenjen za pomoč.
NŠKM je v letu 2017 od zbranih sredstev namenila kot direktno pomoč vsa sredstva, saj nastale stroške izvajanja programa pokriva z drugimi viri financiranja.

SK pa je v letu 2017 od zbranih sredstev nakazala kot donacijo približno 89 % vseh sredstev, 11 % sredstev pa je namenila pokrivanju stroškov izvajanja programa. Višina stroškov programa niha, ker je le-ta odvisna od način zbiranja sredstev in programa samega.
Organizaciji bi lahko, če teh dodatnih stroškov ne bi bilo, pomagali več, vendar so ti stroški neizogibni. Ta del stroškov, ki jih imata z izvajanjem programov, se obvladuje z nakupi v

tujini, saj denar na tujih območjih bolj racionalno uporabljata, kot če bi se dobrine kupovale v Sloveniji in prevažale na ta območja. S tem bi dobili manj in nastali bi dodatni stroški, ki bi višino neposredne pomoči samo še bolj zniževali. Pri projektu SK je dobro tudi to, da lokalnemu prebivalstvu nudi še zaslužek.

Zakaj je torej dobro mednarodno sodelovanje?
Ko organizacije sodelujejo, se pomoči uspešneje izvajajo, saj naše organizacije stiske ljudi na teh območjih ne poznajo in je brez pomoči karitas enot preprosto ne bi mogle izvajati. Naše organizacije so le posredni člen pri mednarodni pomoči. Svojo pomoč tako prenašajo na lokalne organizacije, ki so v verigi pomoči zelo pomembne.

4 NOVI MEDNARODNI PROJEKT V SODELOVANJU S KARITAS AVSTRIJA

4.1 Interreg programsko obdobje 2014–2020

Interreg programi so programi čezmejnega sodelovanja, katerih temeljni cilj je povezovati območja, ki so razdeljena z državnimi mejami in s tem prispevati k razvoju celotne evropske skupnosti. Ti programi omogočajo sodelovanje slovenskih institucij z institucijami sosednjih držav, z razlogom, da slovenske institucije za sodelovanje v večjih projektih nimajo dovolj finančnih in kadrovskih sredstev. Namen sodelovanja je tako reševanje skupnih težav z zmanjševanjem socialnih, gospodarskih in regionalnih razlik. Razlike, ki se pojavljajo med državami, so lahko posledica več dejavnikov, in sicer različnih pravnih sistemov, upravne ureditve, jezika, kulturnih značilnosti itd. Izzivi, s katerimi se spopadajo, presegajo nacionalne zmožnosti in kličejo po skupnem reševanju. Programi omogočajo tudi izmenjavo znanj in izkušenj. Programi so večletni, njihovi cilji pa so različni: večanje konkurenčnosti gospodarstva, spodbujanje zaposlovanja, razvoj podeželja, industrije in podobno.
Za vsak projekt programa Interreg se opredeli vsebinske, finančne in organizacijske elemente ter organe upravljanja, izvajanja in spremljanja (EU evropski strukturni in investicijski skladi, 2018).

Organi, ki projekte nadzirajo, so (Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, 2015):

- ORGANI UPRAVLJANJA, ki so odgovorni za vodenje in izvedbo v skladu s predpisi,
- SKUPNI SEKRETARIAT, ki skrbi za vsakodnevno izvajanje projekta,
- ORGANI POTRJEVANJA, ki potrjujejo obrazce za povračilo in zahtevke za plačilo ter izvršujejo plačila vodilnim partnerjem,
- REVIZIJSKI ORGAN, ki skrbi za nadzor projektov,
- PREDSTAVNIKI DRŽAV, ki nudijo informacije udeleženim v projektih,
- NACIONALNI KONTOROLORJI – FLC (angl. First level control), ki kontrolirajo upravičenost prijavljenih izdatkov ter skladnost s pravili EU,
- ODBOR ZA SPREMLJANJE, ki odloča o odobritvi oziroma zavrnitvi projektov za financiranje, saj nadzira učinkovitost izvedbe projektov.

Vsi projekti, ki se izvajajo v okviru programa Interreg, morajo biti skladni z EU pravili za strukturne sklade in z nacionalno zakonodajo. Predpisi, ki veljajo za programsko obdobje 2014–2020, so predpisi EU in nacionalna zakonodaja. To so (prav tam):

- Uredba EU št. 1303/2013 (Uredba o skupnih določbah),
- Uredba EU št. 1299/2013 (ETS) (Uredba evropsko teritorialno sodelovanje), saj je program Interreg program Evropskega teritorialnega sodelovanja, katerega skupni cilj je spodbujanje usklajenega gospodarskega in teritorialnega razvoja Unije,
- Uredba ESRR – Uredba EU št. 1301/2013,
- Uredba EU št. 1302/2013 – (ETZS) Uredba Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje ter nacionalna pravila,
- javna naročila – spoštovati jih morajo tudi tisti, ki niso javni sektor, to pravilo velja za vse, ne glede na pravni status,
- financiranja s strani državne pomoči – spoštovati je treba zgornjo mejo javnega financiranja in
- veljavni državni zakoni, ki so pomembni za izvajani projekt.

Projekti Interreg so financirani s sredstvi ESRR. Financiranje se izvaja preko neposrednega potrjevanja projektov na skupnih nadzornih odborih.

Kaj so ESRR sredstva?
ESRR sredstva so sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj, ki je bil ustanovljen leta 1975. Evropski sklad za regionalni razvoj je eden izmed 4 strukturnih skladov, ki so instrumenti kohezijske politike in med vsemi skladi dobi največ sredstev. Ustanovljen je bil z namenom reševanja neenakosti med regijami v evropskem gospodarskem sistemu (Mrak, Mrak, & Rant, 2004).

Sredstva strukturnih skladov so tako priložnosti za povečevanje ekonomske razvitosti, povečanja zaposlenosti in so glavno sredstvo strukturne politike, ki se uporablja z namenom odpravljanja razlik med različnimi regijami. Strukturna politika je tako skupek razvojnih aktivnosti, programov in ukrepov države ter lokalnih skupnosti (Bučar, Karnar, & Ciraj, 2007).

4.2 Interreg SI-AT

Program Interreg SI-AT je program sodelovanja dveh držav članic, in sicer Slovenije in Avstrije. Ključni cilj tega programa je usmerjenost k doseganju rezultatov ter ciljev strategije Evropa 2020, ki so naložbe v rast in delovna mesta ter evropsko teritorialno sodelovanje. V tem okviru se financirajo projekti, ki dajejo trajnostne rezultate in vodijo k izboljšanju trenutnega stanja. Zagotoviti namreč morajo ustrezne rezultate tudi po končanem projektnem obdobju, zato morajo prijavitelji projektov že na začetku upoštevati dolgoročno strateško perspektivo. Programi so sestavljeni iz 4 prednostnih osi in specifičnih ciljev, za katere so določeni pričakovani rezultati. Rezultat izvajanja projekta so dejavnosti, ki se izvajajo v okviru projekta, kot so število udeležencev, število objav, število seminarjev itd. Ključnega pomena za financiranje projekta, sta teritorialna ustreznost in partnerstvo. Pomembno je, da se v projekte vključi tiste partnerje, ki so najbolje usposobljeni za razvoj, izvedbo in komunikacijo. Financiranje je izvedeno le ob izpolnitvi vsaj treh pogojev, in sicer: skupni razvoj, skupna izvedba, skupno financiranje in skupno osebje. Skupni razvoj pomeni, da k razvoju projekta prispevajo vsi partnerji. Ti določijo tudi časovni okvir trajanja projekta, v sklopu katerega določijo razvoj ciljev in učinkov, ki se dosegajo na podlagi delitve nalog partnerjev, odgovornosti in proračuna. Skupna izvedba pomeni odgovornost partnerjev za izvedbo projekta. Vodilni partner je odgovoren za celotno izvedbo, projektni pa za posamezne dele. Skupno financiranje pomeni, da je za celotni projekt določen skupni proračun, ki se deli glede na dejavnosti, ki jih partnerji izvajajo. Skupno osebje pa pomeni, da imajo partnerji za ta projekt določeno osebo, ki na tem projektu deluje in komunicira z drugimi partnerji. To je pomembno zato, da ne prihaja do podvajanja funkcij v različnih organizacijah (Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, 2017) in (Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, 2015).

Partnerji projekta se med seboj dogovorijo, kdo bo vodilni partner, saj le-ta podpiše pogodbo o financiranju in s tem prevzame vso odgovornost, in sicer (Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, 2017):

- da bo projekt v celoti izveden,
- da so zahtevki projektnih partnerjev upravičeni, kar pomeni, da so izdatki nastali v zvezi s tem projektom,
- da preverja potrditve zahtevkov s strani kontrolorjev,

- da nakazuje ESRR sredstva projektnim partnerjem,
- da usklajuje vse spremembe tako s projektnimi partnerji kot s skupnim sekretariatom; to pomeni, če se pojavijo spremembe, na primer sprememba stroškovnega, delovnega načrta, čas trajanja projekta (podaljšanje obdobja),
- da oddaja vsebinska poročila – poroča o napredku projekta, ki ga izvede po potrditvi poročil projektnih partnerjev.

4.2.1 Projekt INVOLVED

V okviru programa Interreg sta se NŠKM in SK prijavili kot projektni partnerici s projektom INVOLVED. Celotni naslov projekta Involved je »Socialno vključevanje preko prostovoljstva in novih oblik zaposlovanja za osebe, ki jih ogrožata nezaposlenost in socialna izključenost«. Cilj projekta vzpostavitve čezmejne mreže organizacij karitas je prispevati pozitivni delež za socialno povezanost v regijah. Projekt Involved je projekt petih partnerjev, in sicer: Kärntner Caritasverband für Wohlfahrtspflege und Fürsorge (Karitas Celovec), Caritas der Diözes Graz-Seckau, Slovenske karitas, Škofijske karitas Celje in Nadškofijske karitas Maribor.

V tem projektu nastopa kot vodilni partner Karitas Celovec, ki podpiše z organom upravljanja in s skupnim sekretariatom pogodbo o financiranju za ESRR sredstva. Projektni partnerji pa sklenejo pogodbo za pridobivanje sredstev s Karitas Celovec. Podpis pogodb projektov je bil izvršen v letu 2018. Programsko obdobje za ta projekt je 3 leta. Rok končanja projekta je konec leta 2020. Za izvedbo projekta je namenjenih 642.767,78 EUR ESRR sredstev. EU financira ta projekt v 85 %, ostalih 15 % pa si morajo organizacije zagotoviti same. Pridobiti si morajo še druge vire. Viri financiranja so lahko druga državna sredstva, če le-ta niso v nasprotju s pravili evropskega trga. ESRR sredstva so namreč javna nepovratna sredstva EU, za katera velja, da ne smejo izkrivljati konkurence v EU. V Sloveniji je skrb za nadzor nad temi sredstvi prevzela SVRK – Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

4.2.2 Stroškovni načrt projekta

V tabeli 3 so prikazani upravičeni stroški projekta, ki se priznajo v času izvajanja projekta. Organizacija tega predvidenega okvirja ne sme preseči v času poročanja.

Tabela 3: Stroškovni načrt projekta po virih za SK in NŠKM

		Od tega se financira z	
Organizacija	Upravičeni stroški projekta	ESSR	Lastni viri
	V EUR		
SK	113.187,76	96.209,59	16.978,17
NŠKM	105.462,25	89.642,91	15.819,34

Vir: (Podatki vzeti po prilogi prijave Interreg projekta)

V času izvajanja projekta se poroča 6-krat. Mesečno se izpolnjuje časovnica, v katero se vpisujejo nastali stroški projekta. Lastni vir je tisti, ki od takrat, ko prvi stroški nastanejo in do prvega poročanja (6 mesecev), krije nastale stroške. Zaposlenim je namreč treba nakazati osebni dohodek.

4.2.3 Finančno vrednotenje projekta

Za financiranje projekta veljajo pravila skupnosti o državnih pomočeh (de minimis) in pravila seštevka sredstev. Namen uporabe pravila seštevka ali kumulacije sredstev je v tem, da organizacija ne dobi več, kot je dovoljena zgornja meja, saj mora organizacija v primeru prekoračitve presežena sredstva vrniti. Meja se lahko kaj hitro prekorači, če so viri pridobljeni na več nivojih: lokalnem, regionalnem, državnem. Projekt, prijavljen v več shemah, je delno individualno financiran ali pa so zanj že po drugem projektu dobljena EU sredstva. Organizacijam prejemnicam ni v interesu, da bi sredstva vračala, saj so v času ugotavljanja (postopka kontrole) sredstva že porabljena. Sredstva projektov, ki so financirani s pomočmi de minimis, so tako nakazana upravičencem ob predložitvi zahtevkov za povračilo v poročevalskih obdobjih (Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, 2016).

Z ESSR sredstvi se tako financirajo le upravičeni izdatki projekta do predvidene višine. Med upravičene izdatke projekta se štejejo stroški oziroma izdatki, ki so upravičeno nastali z izvajanjem projekta in niso povrnjeni iz drugih virov, saj prekrivanje oziroma dvojno financiranje ni dovoljeno.

Ti upravičeni izdatki so (Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, 2016):

- stroški plač zaposlenih na teh projektih,
- potni in namestitveni stroški zaposlenih na projektu in
- administrativni stroški.

Strošek plače je bruto bruto plača zaposlenega (z vključenim prispevkom 16,1 %). Višina stroška je odvisna od pogodbe, ki je predmet priloge v sistemu poročanja. Zaposleni lahko prejema plačo po sklenjeni pogodbi za polni delovni čas ali krajši delovni čas. Od časa, ki ga posveča projektu, je enak izračun. Pri poročanju je treba predlagati dejanska dokazila, in sicer: oddane REK obrazce, plačilno listo z jasnim pregledom stroškov, če oseba v celoti ne prejema plače za izvedeni projekt in bančna potrdila o nakazilih. Povečanja plač in dodatki med izvajanjem projekta niso dovoljeni in upravičeni. Če je zaposlenih na projektu več, se za vsakega zaposlenega plača izračunava posebej (prav tam).

Potni stroški namestitve se dokazujejo in obračunavajo po dejanskih računih ter potnem nalogu. Priloga potnega naloga mora biti tudi poročilo, iz katerega je razviden nastanek stroškov, saj morajo ti biti jasno povezani s projektom, npr. udeležba na sestankih, seminarjih, konferencah itd. Za prevoz se mora uporabljati najučinkovitejše prevozno sredstvo (prav tam). Administrativni stroški so določeni v pavšalnem znesku od 15 % do 20 % neposrednih stroškov, tako da se dejanski dokumenti ne prilagajo. Do izračuna pride na podlagi plače zaposlenega (prav tam).

Izdatke mora potrditi FLC – pooblaščeni nacionalni kontrolor.
Za spremljanje in poročanje o napredku in izdatkih je pripravljen elektronski sistem poročanja (eMS). EMS je komunikacijski portal, ki omogoča partnerjem predložitev, vodenje, odobritev in upravljanje projektov. Omogoča tudi zbiranje informacij o vseh odobrenih projektih, ocenjevanju, izvedbi, spremembah, dosežkih in zaključkih projektov (Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, 2015).

Med poročanjem v eMS sistem se tako v revizijsko sled prilagajo datoteke preslikanih dokumentov, ki jo morajo zagotavljati upravičenci v skladu z 140. členom Uredbe EU št. 1303/2013. Uredba namreč zahteva od projektnih in vodilnih partnerjev, da do 3 leta po končanju projekta zagotovijo ustrezno arhiviranje dokumentov, ki so lahko vir kontrole. Vsa računovodska in podporna dokumentacija projektnih partnerjev se mora hraniti v prostoru

projektnega partnerja v izvirniku, dokumenti v povezavi s prijavnico pa v elektronski obliki. To pa ne pomeni, da se lahko po preteku zahtevanega obdobja dokumentacija uniči, saj se namreč v času poročanja poroča o plačah in računih, ki so izdatki v povezavi s tem projektom. Te pa mora podjetje po nacionalni zakonodaji hraniti dlje časa. Ta določba namreč ne vpliva na nacionalno zakonodajo, ki zahteva daljša zakonsko določena obdobja hrambe. Za zagotavljanje revizijske sledi je treba za vse račune voditi tudi posebno evidenco, ki tako omogoča hitrejše posredovanje v primeru kontrole (Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, 2017).

Prejemnik sredstev mora voditi za ta sredstva tudi novo stroškovno mesto. Ne samo eno, ampak dve, saj se projekt financira tudi z lastnimi sredstvi.
Če pride v času izvajanja projekta do sprememb, mora vodilni partner vložiti prošnjo za spremembo preko eMS portala, ki jo lahko uvede šele po odobritvi sekretariata. Spremembe izvaja na popravku prijavnice, ki je priloga portala.

V eMS projektni partnerji oddajajo tudi vsebinsko poročilo o napredku projekta, ki ga mora vodilni partner potrditi, saj le-ta pripravlja skupno poročilo, v katerem pojasni napredek projekta. Poročila projektnih in vodilnih partnerjev pa nadzirajo in kontrolirajo FLC kontrolorji. Če poročilo ni potrjeno, se ne more oddajati drugo. V vsakem posameznem obdobju se lahko prijavijo stroški do višine, predvidene po načrtu.

Tabela 4: Dovoljena višina upravičenih stroškov po obdobjih poročanja

	Obdobja poročanja					
Organizacija	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	V EUR					
SK	17.313,12	27.908,75	17.680,83	16.010,08	20.237,38	14.037,60
NŠKM	16.307,30	19.566,77	17.356,38	16.172,30	20.955,81	15.103,69

Vir: (Podatki vzeti po prilogi prijave Interreg projekta)

Prvo izpolnjevanje časovnice je bilo septembra 2018. Do decembra 2018 so se vnašali podatki stroškov zaposlenih za 3 mesece. Stroški plač so ovrednoteni za ESSR sredstva v višini 75 %. 25 % je bilo ovrednotenih administrativnih stroškov (to so stroški za podporne elemente v

projektu – tiste zaposlene, ki so delovali na tem projektu le nekaj ur in niso bili predvideni za ta projekt).

Ostalih stroškov v tem projektu ni, saj je le-ta namenjen marginalnim osebam (zasvojencem in Romom), torej osebam, ki se težko vključijo v družbo kot iskalci zaposlitve. Zaposleni v organizaciji bo v tem projektu namreč sodeloval s socialno službo in z ZRSZ, saj je namen projekta priprava osebe za delo, da bi ga lahko druge organizacije oziroma podjetja zaposlile redno ali preko razpisov Zavoda.

Glede na to, da je projekt še v začetni fazi (potekajo delavnice in sestanki), smo si zastavili vprašanje, kaj bi se zgodilo, če se cilj projekta ne doseže. Bodo organizacije morale sredstva vrniti? Problem nedoseganja ciljev nastane, če podjetja niso pripravljena zaposlovati. Odgovora nismo dobili, saj je projekt še v začetni fazi izvedbe. Ni namreč mogoče zagotoviti uspešnosti projekta vnaprej. Primerjamo pa lahko dosedanja domača in tuja poročila, glede na to, da obstajajo razlike v nacionalnih zakonodajah. To analizo smo podali v naslednji točki naloge.

4.3 Analiza uspešnosti izvajanja projekta: primerjava Karitas Slovenija s Karitas Avstrija

Analizo uspešnosti smo izvajali med projektnimi partnericami, in sicer SK, NŠKM in Caritas Graz (Caritas akademija škofije Graz-Seckau).
Med analizo preverjanja smo bili opozorjeni, da projekt še ni v celotni izvedbi. Do sedaj se je izpolnjevala samo časovnica izvajanja projekta, v katero so se vpisovali in poročali nastali stroški projekta (stroški zaposlenih). Trenutno se še ne sodeluje z uporabniki tega projekta, tečejo samo dogovori v Sloveniji med CSD in ZRSZ. Ker pa je to projekt, ki je skupen vsem, čeprav se v Avstriji imenuje DRIM (angl. Danaube Region Integration Plattform for Economic Integration of Migrants), je njegova izvedba na isti stopnji. Tudi Caritas Graz je po finančnem načrtu poročanja poročala o nastalih stroških projekta. Razlike v obračunu dohodka in načinu poročanja med državama so majhne. Razlike nastajajo zaradi zakonskih določb države poročevalke. V Avstriji temelji izračun dohodka zaposlenega na zakonskih določilih države, določilih kolektivne pogodbe in določilih, določenih v dogovorih na nivoju delodajalca (AGVG – nem. Allgemeines Socialversicherungegesetz – Splošni zakon o socialnem zavarovanju). Obračun je izveden po realnem času (število ur zaposlenega na tem

programu) in na podlagi delovnih zapisov. Pri poročanju prilagajo kot dokazila letne konte plačil, potrdila finančnega urada, magistrata in področne zdravstvene blagajne ter dokazila denarnega toka – v Sloveniji pa so to bančni izpiski. Glede na to, da je Interreg program korporativni delovni program EU in je zasnovan na spletno dostopni integracijski platformi, ki omogoča dostop vsem zainteresiranim priseljencem, sodelujočim in organom nadzora, ima vsaka partnerica pri posredovanju informacij različen pristop. Pri nas je ta projekt namenjen delu z ranljivimi skupinami, ki niso samo migranti, medtem ko je v Avstriji ta projekt povsem usmerjen na zaposljivost migrantov. Caritas Graz vidi v tem projektu dobre možnosti za prihodnost, saj ima veliko izkušenj s sodelovanjem pri transnacionalnih projektih. Za Slovenijo se bodo te možnosti pokazale takrat, ko bo projekt v izvedbenem teku (J. Traidl osebna komunikacija, 21. 1. 2019).

Če povzamemo, je za vodenje projektov dokumentacija zelo pomembna, da se le-ti lahko izvedejo in uresničijo. Odobrenih sredstev ni mogoče pridobiti, če se jih ne upraviči s konkretno računovodsko dokumentacijo (računi, potni nalogi, plačilne liste, ponudbe, pogodbe itd.). Pri izvajanju projekta je pomembna povezava med vodjo projekta in računovodjo, saj vodja skrbi, da se dokumentacija sklada s pravili o priznanih upravičenih stroških (vpisuje podatke v časovnico), računovodja pa pripravlja dokumentacijo z upoštevanjem nacionalne zakonodaje in SRS. Knjiženje vedno poteka po pravilih nacionalne zakonodaje, čeprav projekti zahtevajo svoja pravila. Da pa se projekt uspešno izvede, ni pomembna samo dokumentacija, temveč tudi komunikacija med udeleženimi. Le tako so lahko rezultati projekta boljši in uspešnejši.

5 VPLIV GLOBALIZACIJE NA DELOVANJE HUMANITARNE ORGANIZACIJE

Kaj je globalizacija?
Globalizacijo lahko definiramo različno, vsak avtor pa ima svoj pogled na to.
Škulj definira globalizacijo kot ekonomski proces, kjer uspevajo tisti ponudniki blaga in storitev, ki so ob enaki ali podobni kakovosti uspešnejši, tako da je njihov izdelek cenejši (Škulj, 2016).

Uredništvo Domovine definira globalizacijo kot svetovno povezovanje, ki prinaša državno blaginjo na ekonomskem, političnem in socialnem področju. Z njo se tako izboljšuje kakovost življenja (Uredništvo, 2018).

Edvard Kadič pa je v svojem blogu označil globalizacijo kot osrednje družbeno gibanje, ki smo mu posredno ali neposredno izpostavljeni, ki pa se pojavlja čedalje pogosteje. Nanaša se na spremembe v prostorskih in časovnih okvirih gibanja. Je proces medsebojne odvisnosti (Kadič, 2008).

Če povzamemo, je globalizacija družbena sprememba, ki vpliva na vsa področja. Njene posledice pa so lahko pozitivne kot negativne.

Globalizacijo lahko opredelimo tudi kot mednarodno sodelovanje organizacij na različnih področjih. Danes ni državne ali javne službe, ki ne bi imela mednarodnih stikov. Svet je danes mnogo bolj povezan, kot je bil doslej, obseg in intenzivnost te povezanosti pa učinkuje na številna področja družbenega življenja. Gospodarska globalizacija ni le pokazatelj teh sprememb, temveč tudi razvoj odnosa ljudi do človekovih pravic. Globalno upravljanje ni sestavljeno samo iz političnih mednarodnih organizacij, ampak tudi iz drugih nepolitičnih akterjev, ki danes snujejo vezi mednarodnih odnosov (Bufon, 2004).

Cilj mednarodnega sodelovanja je tako prispevati k odpravi revščine in zmanjševanju neenakosti. Z razpisi skladov EU so se tako odprle možnosti za širitev storitev tudi humanitarnih organizacij. Kohezijska politika je namreč tista, ki prinaša koristi vsem, zlasti tistim regijam, ki so v zaostanku za drugimi. Koristi od tega imajo tudi prebivalci zunaj meja, saj se z mednarodnim sodelovanjem prenašajo znanja in izkušnje, ki imajo v današnjem času visoko vrednost. EU sredstva so humanitarnim organizacijam zelo pomembna, saj zgolj ob

dosedanjih subvencijah in donacijah države ne morejo razvijati tistih storitev, ki so glede na trenutno stanje izredno pomembne. V Sloveniji država humanitarnim organizacijam že pretežno financira stroške plač zaposlenih, ki jih same ne zmorejo plačevati. Kljub temu da je veliko prostovoljcev, so potrebni strokovni kadri, ki pa prostovoljno dela ne opravljajo.

Pogoje, ki jih EU projekti postavljajo, so po eni strani veliko breme za izvajalce, ker morajo vsaj na finančnem področju pripravljati veliko različnih poročil in dokumentov, ki zahtevajo veliko časa in truda. Po drugi strani pa so to projekti, ki pomagajo širši javnosti, kar je za te organizacije najpomembnejše.

5.1 Pomen mednarodnih projektov

Namen sodelovanja pri mednarodnih projektih je krepitev pripravljenosti pomoči in medsebojna podpora. Za humanitarne organizacije so mednarodni projekti izrednega pomena, saj se največji delež pomoči pošilja v finančnih prispevkih preko mednarodnih organizacij, ki ta območja poznajo. Hkrati pa mednarodni projekti omogočajo izmenjavo izkušenj in reševanje skupnih težav, kadar organizacije sodelujejo pri enakem projektu.

Povezovanje svetu prinaša le blaginjo in tega se moramo vsi zavedati. Izmenjava znanj in izkušenj je danes zelo pomembna, ker se le tako svet razvija na bolje.

Mednarodni projekti ne prinašajo samo možnosti razvoja storitev, temveč tudi izboljšanje obstoječih storitev. Mednarodni EU projekti, ki so že potekali in se uspešno zaključili, niso prinesli pozitivnih učinkov samo določeni organizaciji, ampak tudi regiji in celotni državi. Ponudba storitev (izdelkov, turističnih atrakcij, objektov itd.) se je na osnovi tega samo izboljšala. Ponudilo se je tisto, česar še ni bilo, ali pa se je obnovilo tisto, kar je bilo že dalj časa zapuščeno, saj država za to ni imela sredstev. Čeprav se ti projekti ne financirajo 100-odstotno, predstavlja ta delež financiranja pomembno pomoč tistemu, ki ta produkt razvija in je zanj in za druge nujno potreben.

Zakaj torej moramo sodelovati?
Nikoli ne vemo, kje se bo nesreča zgodila. Ne gre zgolj za stisko ljudi, tudi vojne in migracije so tiste, na katere se humanitarne organizacije odzovejo. Čeprav stiske in nesreče prinašajo bolečino, trpljenje in smrt, je v tem tudi nekaj pozitivnega, saj spodbujajo gradnjo mostov in ustvarjanje novih odnosov med državami, organizacijami in ljudmi.

Glavni razlog povečanja mednarodnih migracij so konflikti, vojne, podnebne spremembe, lakota in revščina. S sodelovanjem z organizacijami doma in v tujini Karitas tako gradi pravično, sočutno in solidarno družbo.

6 SKLEP

Človekoljubne organizacije so pomemben del socialnih mrež, v katerih ljudje iščejo oporo. Danes imajo dobrodelne organizacije doma in po svetu velik pomen, saj skrbijo za tista področja, ki jih drugi pogosto spregledajo. Njihovo delo ni ustvarjanje dobička, temveč pomagati širšemu krogu ljudi. Pri svojem delovanju uporabljajo podarjena sredstva iz proračuna, EU, FIHA in od dobrosrčnih donatorjev, ki pa jih je v današnjem času težko pridobiti, saj je revščine čedalje več. Organizacija se mora angažirati, saj mora pravilno nagovoriti ljudi, hkrati pa se mora prilagajati trgu in iti v korak s časom, da lahko preživi. Najti mora več različnih virov in biti aktivna pri iskanju novih rešitev. Pri donatorjih se srečujejo tudi s problemom nezaupanja v svoje delo. Če se pojavi v javnosti kakšen »škandal« v povezavi z delom dobrodelnih organizacij, lahko na podlagi tega izgubijo del doniranih sredstev, saj si javnost ustvari enotno (negativno) mnenje o vseh ostalih organizacijah. Današnji problem humanitarnih organizacij pa je tudi velik razkorak v dohodkih državljanov. Srednji razred izginja, zato pa imamo tiste, ki so bogati, in tiste, ki so revni. S tem izginja velik del doniranih sredstev, revnih pa je čedalje več. Vsi bolj skrbijo za lastno zadovoljstvo kot pa za pomoč drugemu.

Humanitarne organizacije imajo tako zaradi zbiranja sredstev nizko stopnjo neodvisnosti. Če sredstev ne pridobijo od drugod, ne morejo več delovati. Da bi lahko delovale, morajo doseči neodvisen in samostojen položaj v družbi, ki pa si ga zelo težko zagotovijo in ohranjajo. Obstaja namreč nevarnost, da organizacije zaradi gmotnih ali drugih sil postanejo odvisne od države.

Učinkovitost organizacije je v veliki meri odvisna od enotnosti in usklajenosti vrednot, stališč in ciljev njihovih članov. Zaradi velikega obsega dela prostovoljcev so humanitarne organizacije s stroškovnega vidika tudi ugodne. Problem, ki se pojavi, je, da prostovoljci niso strokovno usposobljeni, zato pa morajo najemati kader, ki zahteva svoje plačilo. Za dobro delovanje organizacije so tako pomembne vezi med zaposlenimi.

S pojavom globalizacije se je pomembnost povezanosti med organizacijami povečala. Večji, kot je krog organizacij, bolj so le-te uspešne pri izvajanju pomoči. S sodelovanjem organizacije tako širijo svoje znanje in pridobivajo izkušnje ter delo opravijo bolje, kot bi to

storila država sama. Sodelovanje pa pripomore tudi k rasti in razvoju države. Zaradi svoje majhnosti se namreč hitro prilagajajo spremembam.

Hipotezi ena in dva (H1, H2), ki smo si ji zastavili v uvodu diplomskega dela, ne moremo potrditi, saj smo z raziskavo potrdili, da mednarodno sodelovanje nima vpliva na finančni položaj humanitarne organizacije. Sodelovanje vpliva le na bolje opravljene storitve ter na izmenjavo znanj in izkušenj, ki imajo v današnjem času visoko vrednost. Tudi mednarodni projekti ne zahtevajo posebnih pravil finančnega vodenja, ker se jih vodi na enak način kot ostale projekte, dodana so samo nova stroškovna mesta in dodatna poročanja. Priprava dokumentacije se odvija skladno z nacionalno zakonodajo. Hipotezo tri (H3) lahko potrdimo, saj skupni projekti enakih organizacij, ki pa so drugače finančno vodeni, pripomorejo k reševanju skupnih težav. Tako je tudi v našem primeru pri projektu Interreg za zaposlovanje težko zaposljivih skupin in migrantov, saj so migracije v preteklosti povzročale velike težave v državah, kjer so si migranti priskrbeli azil. Migracije so neizogibne, saj jih spodbujajo vojne, konflikti in revščina. Tem ljudem pa je treba pomagati, če si sami ne morejo, saj je biti danes brez zaposlitve težko. S tem skupnim projektom organizacije skupno opozarjajo na enak problem, ki ga je treba razrešiti. Karitas si s sodelovanjem gradi dobro ime in prepoznavnost doma kot tudi drugod.

Čeprav organizacije Karitas ne delujejo z namenom ustvarjanja dobička, jih mednarodno sodelovanje bogati, saj se le tako lahko razvijajo in širijo svoj nabor storitev, ki pripomorejo k blagostanju širše javnosti.

Za konec bi dodali samo še to, kar pravi slovenski rek, da v stiski spoznaš prijatelja. Karitas je prijatelj za mnoge ljudi v stiski, saj nikogar ne odvrne in sprejme vsakega, ki pomoč potrebuje.

7 VIRI IN LITERATURA

Aplenc, J. (1999). *Vloga verskih skupnosti ter nevladnih človekoljubnih organizacij ob naravnih in drugih nesrečah-zbornik.* Ljubljana: Uprava RS za zaščito in reševanje pri Ministstvu za obrambo.

Bučar, M., Karnar, P., & Ciraj, A. M. (2007). *Strukturni skladi v Sloveniji - Zadostno izkoriščen vir?* Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Bufon, M. (2004). *Med teritorialnostjo in globalnostjo.* Koper: Univerza na primorskem, Znanstveno raziskovalno središče Koper, Zgodovinsko društvo za južno primorsko.

Caritas Europa. (5. 11 2018). *Caritas Europa - Who we are*. Pridobljeno iz Caritas Europa: https://www.caritas.eu/who-we-are/

Caritas Internacionalis. (5. 11 2018). *Caritas Internacionalis - Who we are*. Pridobljeno iz Caritas internacionalis: https://www.caritas.org/who-we-are/

Caritas und Du. (2017). *Finanzberichte der Caritas Steiermarkt.* Pridobljeno iz Online Finanzberihte: https://www.caritas-steiermark.at/fileadmin/storage/steiermark/documents/UEber_Uns/finanzbericht-2017-c-caritas-steiermark.pdf

EU evropski strukturni in investicijski skladi. (2018). *Kaj so čezmejni programi in projekti*. Pridobljeno iz EU skladi: http://www.eu-skladi.si/portal/sl/evropsko-teritorialno-sodelovanje/cezmejno-sodelovanje/kaj-so-cezmejni-programi-in-projekti-1

FIHO. (2017). *Finančni načrt FIHO za leto 2018.* Ljubljana: FIHO. Pridobljeno 14. 10 2018 iz http://www.fiho.si/teksti/fin2018.pdf in http://www.fiho.si/teksti/raz2018.pdf

Kadič, E. (4. 8 2008). *Globalizacija pogled na družbeno tančico, katere niti so vedno pogosteje prepletene.* Pridobljeno iz Edvard Kadič filozof brez dalke na jeziku: http://edvardkadic.blog.siol.net/2008/08/04/globalizacija-edvard-kadic/

Karitas. (16. 12 2018). *Karitas*. Pridobljeno iz Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim: https://www.karitas.si/sklad-za-evropsko-pomoc-najbolj-ogrozenim/

Kostanjevec, M., Divjak, T., Cilenšek, P., Golčar, B., & Vesel, B. (np. np 2015). *Financiranje nevladnih organizacij na lokalni ravni - Priročnik o izvajanju občinskih razpisov.* Pridobljeno 2019 iz Convos.si: www.cnvos.si/media/filer_public/eb/12/eb123e06-ca84-440c-93e2-4918708d8c59/prirocnik_javni_razpisi_za_nvo_obcinski.pdf

Mrak, M., Mrak, M., & Rant, V. (2004). *Kohezijska politika Evropske unije.* Ljubljana: Samozaložba.

Nadškofijska karitas Maribor. (2016). *Plenum Nadškofijske karitas Maribor.* Pridobljeno iz Karitas: http://www.karitasmb.si/

Nadškofijska karitas Maribor. (2018). *Letno poročilo 2017.* Maribor: Nadškofijska karitas Maribor.

Nadškofijska karitas Maribor. (2018). *Letno poročilo 2017 - računovodski del.* Maribor: Nadškofijska karitas Maribor.

Nadškofijska karitas Maribor. (4. 11 2018). *Pomoč tujini*. Pridobljeno iz Karitas - Nadškofijska karias Maribor: http://www.karitasmb.si/pomoc-tujini/

Nadškofijska karitas Maribor. (14. 10 2018). *Programi karitas*. Pridobljeno iz Karitas - Nadškofijska karitas Maribor: http://www.karitasmb.si/programi-karitas/

NŠKM. (2018). *Plenum 2018 - Odpri nam oči.* Maribor: NŠKM.

NŠKM. (2018). *Plenum 2018 - Odpri nam oči.* Maribor: NŠKM.

Rakar, K. (2010). *Revizije računskega sodišča.* Ljubljana: Verlag Dashofer d.o.o.

Slovenska karitas. (14. 12 2018). *Karitas*. Pridobljeno iz Razvojna in humanitara pomoč Afrika: https://www.karitas.si/mednarodna-pomoc/humanitarna-in-razvojna-pomoc-afrika/

Slovenski inštitut za revizijo. (2016). *Slovenski računovodski standardi 2016.* Ljubljana: Zveza računovodij finančnikov in revizorjev Slovenije.

Slovenski karitas. (23. september 2018). *Karitas v službi človekovega dostojanstva*. Pridobljeno iz karitas.si: https://www.karitas.si/o-karitas/

Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. (2015). *Priročnik o izvajanju projektov za upravičence 1 del - o programu.* Ljubljana: Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. (2015). *Priročnik o izvajanju projektov za upravičence 1 del - o programu.* Ljubljana: Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. (2015). *Priročnik o izvajanju projektov za upravičence 1 del - o programu.* Ljubljana: Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. (2016). *Priročnik o izvajanju projektov za upravičence 4 del - Upravičenost izdatkov.* Ljubljana: Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. (2017). *Priročnik o izvajanju projektov za upravičence - 2 del razvoj projekta.* Ljubljana: Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. (2017). *Priročnik o izvajanju projektov za upravičence 7 del: Arhiviranje in zaključevanje.* Ljubljana: Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko;.

Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. (2017). *Priročnik o izvajanju projektov za upravičence - 2 del: Razvoj projekta.* Ljubljana: Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

Škulj, J. (6. 12 2016). *Dnevnik.* Pridobljeno iz Kaj storiti če je globalizacija problem: www.dnevnik.si/1042755949

Uradni list RS, št. 98/03. (13. oktober 2003). Pridobljeno iz Uradni list Republike Slovenije: https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/45459

Uredništvo. (16. 6 2018). *Povezovanje svetu prinaša blaginjo tudi Slovenija med zmagovalkam globalizacije.* Pridobljeno iz Domovina: www.domovina.je/povezovanje-svetu-prinasa-blaginjo-tudi-slovenija-med-zmagovalkami-globalizacije/

Wikipedija prosta enciklopedija. (16. januar 2017). Pridobljeno iz Wikipedija.org: https://sl.wikipedia.org/wiki/Karitas

8 PRILOGE

Vprašanja poslana preko e-poštenega sporočila na e-naslov: J.Traidl@caritas-steiermark.at

A. Zbiranje informacij v navezi izvedbe projekta Interreg

– Letos sodelujete v mednarodnem projektu Interreg. Ste že kdaj sodelovali v takšnih projektih? Če ste, kot kakšen partner ste sodelovali: vodilni ali projektni?
– Kako se takšni projekti pri vas vodijo v poslovnih knjigah in kako to vpliva na vaše poslovanje v smislu samega financiranja in nato poročanja?
– Kako poteka sama priprava obračuna plače za zaposlenega na projektu in nato poročanje o stroških dela na programu; ali mogoče uveljavljate še katere druge stroške?
– Kako vidite samo uspešnost projekta? Kaj se je že naredilo, kaj se še bo in kakšen bo doprinos Caritas Graz širše v družbi (mestu, državi, globalni pomen)?

B. Zbiranje informacij v navezi ustanovitve in delovanja Caritas Graz

– Kakšen pravni status ima Karitas v Avstriji? V Sloveniji je namreč ustanovljena po cerkvenem pravu in ima status civilnopravne osebe zasebnega prava ter ima tudi status humanitarne organizacije, podeljene s strani državnih organov.
– Po kakšnem računovodskem standardu se vodijo poslovne knjige Karitas v Avstriji? V Sloveniji se vodijo po Slovenskih računovodskih standardih, Zakonu o računovodstvu in Pravilniku o računovodstvu.
– Ali se letna poročila, sprejeta na nadzornih organih, oddajajo državnim organom za namene poročanja in ali so javno objavljena? V Sloveniji se oddajajo na Agencijo RS za javno pravne evidence in storitve ter niso javno dostopne.
– Na kratko: kako vse so sestavljeni viri financiranja Caritas Graz in kakšen je del zbranih sredstev? Iz katerih zbranih sredstev se namenjajo sredstva za delovanje organizacije in kateri vir se mogoče v celoti razdeli med uporabnike pomoči?

FRAGEN:

TEIL 1:

1. Welchen rechtlichen Status hat Caritas in Österreich? In Slowenien ist Caritas nämlich nach kirchlichem Recht gegründet und hat den Status zivilrechtliche juristische Person des Privatrechtes. Der Staat hat Caritas auch den Status humanitäre Organisation verliehen.

Die Caritas der Diözese Graz-Seckau ist gemäß cann. 114 ff CIC ein kirchliches Institut, dem Rechtspersönlichkeit als öffentliche juristische Person zukommt. Der Sitz befindet sich in Graz, ihr Wirkungsbereich erstreckt sich auf das Gebiet der Diözese Graz-Seckau.
Die Caritas der Diözese Graz-Seckau ist wiederum in 3 Körperschaften (Caritas der Diözese Graz-Seckau, Immobilienmanagement der Caritas der Diözese Graz-Seckau und Caritas-Akademie der Diözese Graz-Seckau) unterteilt, die den Status einer öffentlich-rechtlichen Körperschaft haben.
Die Caritas der Diözese Graz-Seckau ist somit als Körperschaft öffentlichen Rechts weder im Firmenbuch noch im Vereinsregister eingetragen.

2. Nach welchem Rechnungslegungsstandard wird die Buchhaltung für Caritas in Österreich geführt? In Slowenien werden die slowenischen Rechnungslegungsstandards wie auch das Rechnungswesen Gesetz wie auch Rechnungswesen Ordnung benutzt.

Die Caritas der Diözese Graz-Seckau ist als Körperschaft öffentlichen Rechts nicht an die Rechnungslegungsvorschriften des UGB (Unternehmensgesetzbuch) gebunden. Sie führt jedoch freiwillig ihr Rechnungswesen nach den Grundsätzen ordnungsgemäßer Buchführung und erstellt ihren Jahresabschluss hinsichtlich Ansatz, Bewertung und Gliederung in sinngemäßer Anwendung des UGB.

3. Werden die Jahresabschlussrechnungen an Gremien von Caritas bestätigt und wenn Ja an welchen Gremien? Müssen die Jahresabschlussrechnungen den Staatsorganen vorgelegt werden und wenn Ja aus welchem Grund (z.B. Überprüfung, Berichterstattung ...)? Sind die Jahresabschlussrechnungen veröffentlicht? In Slowenien müssen Jahresabschlussrechnungen der Agentur für öffentlich-rechtliche Evidenzen vorgelegt und sind nicht öffentlich zugängig.

Ja, vom Kuratorium. Dies ist im Statut festgelegt.
Aufgaben des Kuratoriums:
Beratung und Überprüfung der Tätigkeit der Caritas, sowie Beschlussfassung über wichtige Angelegenheiten obliegen einem Kuratorium unter Wahrung der kirchenrechtlichen Bestimmungen.
Die Genehmigung des Jahresabschlusses (Bilanz, Gewinn- und Verlustrechnung, Lagebericht) gilt als erteilt, wenn ein konsolidierter Jahresabschluss von Caritas und Immobilienmanagement
der Caritas genehmigt wird.
Mitglieder des Kuratoriums (Auszug aus dem Statut):
„Dem Kuratorium gehören sieben bis zehn Personen mit pastoraler und ökonomischer Erfahrung an. Sie werden vom Ordinarius ernannt, der Vorsitzende und sein Stellvertreter werden nach Anhörung des Caritasdirektors vom Diözesanbischof ernannt. Sie können aus wichtigen Gründen abberufen werden. Die Funktionsperiode beträgt fünf Jahre. Der Caritasdirektor (und ein gegebenenfalls bestellter Generalsekretär) gehören dem Kuratorium mit beratender Stimme an. Das Kuratorium tritt nach Bedarf, wenigstens aber zweimal im Jahr und auf Verlangen
des Ordinarius, des Vorsitzenden des Kuratoriums oder des Caritasdirektors zu Sitzungen zusammen, ebenso auf Wunsch von mindestens drei Mitgliedern. Das Kuratorium gibt sich eine Geschäftsordnung, in der die Arbeitsweise geregelt wird. Die Sekretariats-Aufgaben werden entsprechend der Geschäftsverteilung der Caritas geregelt. Das Protokoll

der Sitzung des Kuratoriums wird nach Genehmigung durch den Ordinarius im Bischöflichen Ordinariat hinterlegt und dann in Kopie den Mitgliedern des Kuratoriums zugestellt.

Vermögensrechtliche Genehmigungen, die durch den Diözesanbischof oder durch das Bischöfliche
Ordinariat zu erteilen sind, sind danach gesondert zu beantragen."
Sonst ist grundsätzlich keine gesetzliche Veröffentlichung und Genehmigung, sowie Prüfung durch Behörden erforderlich.
Da wir dem Spendengütesiegel unterliegen, muss der Finanzbericht gemäß den Kriterien des Spendengütesiegels auf der Homepage veröffentlicht werden.
Weiters müssen wir den Jahresabschluss den Subventionsgebern zwecks Berichterstattung vorlegen. Die Caritas der Diözese Graz-Seckau unterzieht sich einer freiwilligen Abschlussprüfung durch den Wirtschaftsprüfer.

4. Wir bitten um kurze Darstellung wie ist die Finanzierung von Caritas Graz zusammengestellt. Welche sind die Haupt Finanzierungsquellen? Wie groß ist der Anteil der gesammelten Mittel, welcher für den Betrieb bzw. Organisation der Tätigkeit der Caritas genutzt wird? Gibt es Finanzierungsquellen von welchen die Mittel zu 100 % an die Hilfsbedürftige verteilt werden?

Finanzierungsquellen finden sie unter: http://caritas-wiewirwirken.at/2017/finanzbericht/, bzw. www.caritas-steiermark.at,
https://www.caritas-steiermark.at/ueber-uns/standpunkte-information/finanzberichte/?L=0
Bei den betrieblichen Einnahmen handelt es sich überwiegend um Einnahmen aus Dienstleistungen im Bereich Betreuung und Pflege (z.B. Pflegewohnhäuser). Wenn sie hier noch detailliertere Infos betreffend ihre Zusammenstellung benötigen, können wir diese gerne nachreichen.
Eine 100%ige Weitergabe gibt es vereinzelt in geringem Ausmaß: z.B. Partner mit Kooperationsvereinbarungen,
diverse kleinerer Spenden von Privatspendern, die direkt eine Person oder Familie unterstützen.

TEIL 2:
1. Caritas Graz wirkt mit an internationalem Projekt INTERREG, hat Caritas Graz schon in Vergangenheit an solchen Projekten teilgenommen und wenn Ja wie war ihre Rolle: Lead Partner oder Projekt Partner?

INTERREG ist ein kooperatives Arbeitsprogramm der EU. Das in Rede stehende Projekt heißt „DRIM" (Danube Region Integration Plattform for Economic Integration of Migrants). Die Caritas Akademie der Diözese Graz-Seckau ist dabei Projektpartner. Die Caritas beteiligt sich immer wieder an transnationalen Projekten in unterschiedlichen EU-Programmen, sowohl als Projektpartner aber auch als Leadpartner.

2. Wie werden solche Projekte in Geschäftsbüchern von Caritas Graz geführt in wie beeinflusst dies ihre Geschäftstätigkeit in Sinn von Finanzierung und Berichterstattung?

Die Projekte werden auf eigens eingerichteten Leistungsstellen geführt. Der Einfluss auf die Geschäftstätigkeit ist im Sinne der Finanzierung gering, da derartige Projekte nicht das Kerngeschäft der Caritas sind. Der Aufwand bezüglich Abrechnung und Berichterstattung ist mitunter aber überproportional, abhängig vom jeweiligen Programm.

3. Wie erfolgt die Abrechnung des Gehaltes für die Beschäftigte am Projekt und danach die Berichterstattung über die Arbeitskosten am Programm. Können Sie vielleicht auch andere Kosten im Projekt geltend machen?

Laut gesetzlicher, kollektivvertraglicher Vorgaben und den in den Betriebsvereinbarungen festgelegten Vereinbarungen, laut ASVG, Gehälter werden mittels Jahreslohnkonten nachCaritas gewiesen, Arbeitsaufzeichnungen, Echtzeiten, Nachweis Erfüllung gesetzlicher Abgaben,

Unbedenklichkeitsbescheinigung relevanter Behörden und Einrichtungen (Finanzamt, Magistrat, Gebietskrankenkassen). Nachweis des tatsächlichen Geldflusses. Projektabrechnungen folgen den in jeweiligen Finanzplänen definierten Kostenarten.

4. Wie sehen sie den Erfolg des Projektes, was wurde schon gemacht und was wird noch gemacht und was wird der Beitrag des Projektes für Caritas Graz und breiter für Gesellschaft, Stadt, Staat und globale Bedeutung?

Das gegenständliche Projekt hat eine Integrationsplattform zum Gegenstand, welche über das Internet interessierten Zuwanderern, wie auch engagierten Personen und tangierten Behörden zur Verfügung steht. Eine Fülle von Informationen steht da in mehreren Sprachen zur Verfügung, wobei das gleiche Schema in 8 Partnerländern zur Verfügung steht. Unter den Partnerländern existieren unterschiedliche Standards bezüglich Informations-Services für Zuwanderer, insofern ist die aktuelle Projektrelevanz für Österreich anders einzustufen, wie in einigen anderen Partnerländern. Insgesamt ist es ein gutes Beispiel für eine zukunftsweisende Form der länderübergreifenden Kooperation (Donau-Region) in der großen Frage der Migration.